

ОПШТИНА ВРЊАЧКА БАЊА
OPŠTINA VRNJAČKA BANJA
MUNICIPALITY OF VRNJACKA BANJA

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ ОПШТИНЕ ВРЊАЧКА БАЊА ЗА 2015. ГОДИНУ

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ ОПШТИНЕ ВРЊАЧКА БАЊА ЗА 2015. ГОДИНУ

РАДНА ГРУПА:

Даница Гочанин дипл. менаџер

Стручни консултант за област запошљавања

Саветник Националне службе за запошљавање, филијала Краљево, испостава Врњачка Бања

Јелена Чеперковић дипл. економиста, мастер

Стручни консултант за област образовања

Директорка Угоститељско-туристичке школе са домом ученика, Врњачка Бања

Сандра Миодраговић дипл. правник

Директорка установе „Центар за социјални рад“, Врњачка Бања

Душан Стевановић дипл. инг.

Председник Општег удружења предузетника општине Врњачка Бања

Марија Рајковић Ђосић дипл. економиста

Заменик координатора КЗМ

Миомир Михајловић дипл. економиста

Представник Привредног савета

Предраг Алимпић

Потпредседник Савета за унапређење положаја ОСИ

Оливера Јанковић дипл. правник

Координатор локалног економског развоја

Маја Здравковић дипл. инг. архитектуре

Координатор инфраструктурних пројеката

Небојша Алимпић дипл. економиста

Начелник одељења за локални економски развој

УВОД	7
I МАКРОЕКОНОМСКИ ОКВИР	9
1. ЕКОНОМСКА СИТУАЦИЈА НА РЕПУБЛИЧКОМ НИВОУ	9
2. СТАЊЕ И ТОКОВИ НА ТРЖИШТУ РАДА	11
2.1. ТРЕНДОВИ НА ТРЖИШТУ РАДА И ОПРЕЧНА ДИНАМИКА ТРАЖЊЕ ЗА РАДОМ И ПОНУДЕ РАДА	11
2.2. КАРАКТЕРИСТИКЕ РЕГИСТРОВАНЕ НЕЗАПОСЛЕНОСТИ	13
2.3. ИЗАЗОВИ ЕКОНОМСКИХ РЕФОРМИ У 2015. ГОДИНИ И ОДГОВОР АКТИВНЕ ПОЛИТИКЕ ЗАПОШЉАВАЊА	13
II АНАЛИЗА СТАЊА НА НИВОУ ОПШТИНЕ ВРЊАЧКА БАЊА	15
1. ДЕМОГРАФСКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ, СТАЊЕ И КРЕТАЊЕ НА ТРЖИШТУ РАДА	15
1.1. ДЕМОГРАФСКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ	15
1.1.1. Укупно становништво	15
1.1.2. Становништво према старости и полу по попису из 2011. године	21
1.1.3. Етничка структура становништва према попису из 2011. године	22
1.1.4. Образовна структура становништва	23
1.2. НЕЗАПОСЛЕНОСТ	26
1.2.1. Структура незапослености према радном искуству, инвалидитету, држављанству и националности	26
1.2.2. Структура незапослености према степену стручне спреме	29
1.2.3. Структура незапослености према годинама старости	31
1.3. ЗАПОСЛЕНОСТ У ОПШТИНИ ВРЊАЧКА БАЊА У ПЕРИОДУ 2001. – 2012. ГОДИНЕ (ГОДИШЊИ ПРОСЕК)	33
1.4. СТРУКТУРА ПРИВРЕДЕ	40
1.5. СТАЊЕ И ПЕРСПЕКТИВЕ ЛОКАЛНОГ ТРЖИШТА РАДА НА ПОДРУЧЈУ МЕЂУОПШТИНСКЕ САРАДЊЕ: КРАЉЕВО, ЧАЧАК, ГОРЊИ МИЛАНОВАЦ, ВРЊАЧКА БАЊА И РАШКА	42
2. SWOT АНАЛИЗА НИВОА РИЗИКА НА ТРЖИШТУ РАДА	43
III ПРИОРИТЕТИ И ЦИЉЕВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ЛАПЗ 2015.	47

1. ЦИЉЕВИ И ПРИОРИТЕТИ НАЦИОНАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ ЗА 2015. ГОДИНУ	47
2. ПРИОРИТЕТИ И ЦИЉЕВИ ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ ЗА 2015. ГОДИНУ	48
3. ПРОГРАМИ И МЕРЕ АКТИВНЕ ПОЛИТИКЕ ЗАПОШЉАВАЊА	49
3.1. ПРОГРАМ „ЛОКАЛНИ ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ“ И МЕРЕ У ОКВИРУ ПРОГРАМА СТРАТЕГИЈЕ ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ОПШТИНЕ ВРЊАЧКА БАЊА 2013-2023. ГОДИНЕ	49
3.2. ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ИНКЛУЗИЈЕ	52
3.3. ПРОГРАМ ПРЕКВАЛИФИКАЦИЈЕ, ДОКВАЛИФИКАЦИЈЕ И СПЕЦИЈАЛИЗАЦИЈЕ	53
3.4. ПРОГРАМИ И МЕРЕ ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА МЛАДЕ 2015-2019. ЗА 2015. ГОДИНУ	54
IV ЦИЉНЕ ГРУПЕ	55
V РИЗИЦИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ЛАПЗ-А 2015	56
VI ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ЛАПЗ-А 2015	57
VII ПРАЋЕЊЕ И ОЦЕНА ЕФЕКТА	58
VIII НОСИОЦИ ПОСЛОВА РЕАЛИЗАЦИЈЕ ЛАПЗ-А 2015	58

УВОД

Локални акциони план запошљавања општине Врњачка Бања за 2015. годину представља инструмент спровођења активне локалне политике запошљавања у 2015. години и усклађен је са циљевима Националног плана за запошљавање за 2015. годину, Стратегије одрживог развоја 2013-2023. године и Локалног акционог плана за младе 2015-2019. године. Њиме се дефинишу циљеви и приоритети политике запошљавања и утврђују програми и мере који ће се реализовати, како би се достигли постављени циљеви и омогућило одрживо повећање запослености, а у изради овог документа и дефинисању циљева и приоритета политике запошљавања учествовали су социјални партнери, релевантне институције и остале заинтересоване стране.

Циљеви израде ЛАПЗ-а су: идентификовање проблема, препознавање група са натпросечним ризиком од незапослености и дизајнирање мера активне политике запошљавања којима би се деловало на узроке проблема и смањиле разлике у погледу ризика незапослености. Кључна питања којима се ЛАПЗ бави су: какво је стање на тржишту рада у локалној заједници, шта је утицало на такво стање, какве су перспективе, које су мере на располагању, као и који ће ефекти бити постигнути.

Правни основ за израду ЛАПЗ-а налази се у члановима 40. и 41. Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 88/10) којим је дефинисано спровођење активне политике запошљавања и дата могућност локалним самоуправама да израде Локални акциони план запошљавања на годишњем нивоу. Правни основ за доношење Плана запошљавања је садржан у Закону о запошљавању и осигурању за случај незапослености („Службени гласник РС” број 36/2009 и 88/2010) и Националном акционом плану запошљавања за 2015. којима је утврђено да надлежни орган локалне самоуправе може, по прибављеном мишљењу Локалног савета за запошљавање, усвојити Локални акциони план запошљавања за јединицу локалне самоуправе.

Према Националном акционом плану запошљавања за 2015. годину јединица локалне самоуправе, може до 28. фебруара 2015. године, преко надлежне филијале НСЗ, поднети министарству надлежном за послове запошљавања захтев за учешће у финансирању програма или мера активне политике запошљавања.

Узимајући у обзир мишљења филијала на поднете захтеве, НСЗ доставља министарству предлог за учешће у финансирању програма или мера активне политике запошљавања, у року од 30 дана од дана истека рока за подношење захтева.

У 2015. години одобраваће се учешће у финансирању програма или мера активне политике запошљавања, и то:

- јавни радови,
- програм стручне праксе код приватног послодавца,
- програм стицања практичних знања код приватног послодавца,
- субвенције за samozapošljavanje.

Услов за одобравање учешћа у финансирању програма или мера активне политике запошљавања је да аутономна покрајина односно јединица локалне самоуправе има:

- формиран локални савет за запошљавање,
- донет локални акциони план запошљавања (ЛАПЗ),
- обезбеђено више од половине потребних средстава за финансирање одређеног програма или мере.
- усклађене програме и мере са приоритетима и циљевима локалног економског развоја и локалног тржишта рада.

Локални акциони план запошљавања у Општини Врњачка Бања садржи све елементе предвиђене Законом, а Локални савет за запошљавање дао је позитивно мишљење на исти. Спровођење акционог плана и предвиђених приоритета и мера подразумева активно учешће и сарадњу свих сегмената јавног, цивилног и пословног сектора на подручју Општине Врњачка Бања. Из тог разлога су у припреми нацрта Плана запошљавања коришћени подаци Националне службе за запошљавање као и подаци релевантних институција и организација.

I МАКРОЕКОНОМСКИ ОКВИР¹

1. Економска ситуација на републичком нивоу

Привреда Републике Србије у 2013. години забележила је раст бруто домаћег производа (БДП) од 2,5%, што је охрабрујуће побољшање после пада у 2012. години од 1,5%. Међутим, може се закључити да се ради о позитивном искорак, пре него о одрживом преокрету, с обзиром да се у 2014. години очекује стагнација привредне активности, посебно имајући у виду катастрофалне последице мајских поплава.

Остварени буџетски дефицит у 2013. години од 5,0% БДП-а веома је висок. Јавни приходи били су нижи од планираних, а дефицит се одржао на планираном нивоу смањењем капиталних инвестиција, али и резovima у субвенцијама и у набавци робе и услуга.

На крају 2013. године јавни дуг достигао је ниво од 65,5% БДП-а (са укљученим укупним дугом јединица локалне самоуправе) и наставља да расте и током 2014. године. Како би се зауставио даљи раст јавног дуга и обезбедио његов одржив ниво у средњем и дугом року потребно је спровођење мера фискалне консолидације ради смањења фискалног дефицита. Како би се то остварило, приступиће се снажном краткорочном смањењу дефицита већ у другој половини 2014. и првој половини 2015. године, али и спровођењу најављиваних реформи (јавна предузећа, зараде и запошљавање у јавном сектору, пензијски систем, систем субвенција и друго), од којих се очекује да обезбеде уштеде у средњем року. Подједнако важно, **реформски пакет укључује и креирање повољног пословног окружења које треба да створи услове за веће инвестиције и ново запошљавање.**

Инфлација је у 2013. готово заустављена и од јануара до децембра била је свега 2,2%. Главни разлози за пад инфлације су ниска домаћа тражња, пад цена пољопривредних производа и стабилан курс динара. Слични трендови се настављају и у првој половини 2014. године, упркос једнократном повећању административних цена у јануару и повећању ниже стопе ПДВ-а са 8 на 10%.

Курс динара је стабилан у дужем периоду, али је под одређеним депрецијацијским притисцима што доводи до смањивања девизних резерви Народне банке Србије (у даљем тексту: НБС). НБС је континуираном продајом девизних резерви и одржавањем релативно високе референтне каматне стопе упркос ниској инфлацији активно подржавала стабилност курса. Премда је таква политика позитивна са становишта очувања макроекономске стабилности, предвидљивости пословања и контроле раста јавног дуга, њена цена огледа се у додатном слабљењу тражње и ликвидности привредних субјеката, као и у извесном исцрпљивању девизних резерви.

¹ Национални акциони план запошљавања за 2015. годину („Службени гласник РС”, број 101/14).

Текући дефицит је у 2013. години износио око 5% БДП-а и био је упола мањи у односу на 2012. годину, услед високог раста извоза и ниског раста увоза, који је био под утицајем смањења домаће тражње. Ипак, потребно је даље смањивање текућег дефицита. Капитални биланс је био позитиван као резултат даљег задуживања државе.

Препреке привредном расту које је неопходно превазићи укључују:

- изражену интервенцију државе у економију,
- административне препреке и регулаторне рестрикције пословању,
- недостатак конкуренције у одређеним секторима,
- неадекватне институционалне капацитете,
- велики удео неформалне економије.

Посебна област реформе односи се на предузећа у реструктурирању. Индиректне субвенције су вишеструко веће од директних и оне подразумевају пропуштenu наплату јавних прихода и толерисање неплаћања текућих обавеза и дуговања. Оне имају и снажнији негативан утицај на пословно окружење, кроз ширење ланца великвидности и урушавање кредибилитета мера усмерених ка јачању финансијске дисциплине.

Довршетак процеса приватизације друштвеног капитала очекује се до краја 2016. године. У портфолију Агенције за приватизацију остало је укупно 584 предузећа која запошљавају око 100.000 радника, док је 161 предузеће које запошљава око 50.000 радника у поступку реструктурирања. Новим прописом о приватизацији и изменама прописа о стечају уредиће се начини и поступци реструктурирања и приватизације ових предузећа, стечајни поступак и финансирање социјалних програма за вишкове запослених у овим предузећима.

2. СТАЊЕ И ТОКОВИ НА ТРЖИШТУ РАДА²

2.1. Трендови на тржишту рада и опречна динамика тражње за радом и понуде рада

На основу годишњих података Анкете о радној снази може се закључити да је пораст БДП-а у 2013. години, који је највећи забележен од отпочињања економске кризе, у великој мери утицао на успоравање негативних трендова на тржишту рада. С друге стране, аутономни притисци са стране понуде рада до којих је дошло услед реалног пада нерадних доходака становништва прелили су се у повећање укупне активности и запослености. Последице, у односу на 2012. годину, сви базични показатељи тржишта рада кретали су се у позитивном смеру. Стопа активности становништва радног узраста (15-64) порасла је са 60,1% на 61,6%, стопа запослености³ је порасла за нешто више од 2 процентна поена са 45,3% на 47,5%, док је стопа незапослености опала, са 24,6% на 23,0%. Овде се ради о годишњим просецима, док је побољшање још убедљивије када се упореде индикатори тржишта рада у октобру 2013. са онима из октобра 2012. године. Такође, напомиње се да приликом анализе података Анкете о радној снази треба имати у виду да ови подаци могу бити подложни утицају сезонских фактора.

Табела 1. Трендови на тржишту рада током економске кризе 2008-2013. године, становништво 15-64, годишњи просеци

Година	Становништво радног узраста	Активно становништво	Запослени	Незапослени	Стопа активности	Стопа запослености	Стопа незапослености
2008.	4.936.124	3.094.293	2.649.326	444.967	62,7%	53,7%	14,4%
2009.	4.899.384	2.970.612	2.468.688	501.924	60,6%	50,4%	16,9%
2010.	4.818.981	2.841.355	2.273.473	567.883	59,0%	47,2%	20,0%
2011.	4.775.996	2.836.624	2.166.656	669.968	59,4%	45,4%	23,6%
2012.	4.731.007	2.841.135	2.142.682	698.454	60,1%	45,3%	24,6%
2013.	4.630.482	2.853.245	2.198.200	655.045	61,6%	47,5%	23,0%

Извор: Анкета о радној снази, годишњи подаци, 2008-2013, Републички завод за статистику (РЗС)

Број запослених лица радног узраста опао је за нешто више од 450.000 лица или око 17% у периоду 2008 - 2013. година, што је довело до пада стопе запослености (15-64) са 53,7% на 47,5%. У истом периоду број незапослених порастао је за скоро 210.000 лица (или 47%) и довео до повећања стопе незапослености са 14,4% на 23,0%. Потребно је нагласити да разлике у кључним индикаторима тржишта рада „пре” и „после” кризе одражавају не само утицај кризе већ и утицај осталих економских фактора, од којих су процеси транзиције и приватизације најважнији и који се сада налазе у својој завршној фази. Мање

² Национални акциони план запошљавања за 2015. годину („Службени гласник РС”, број 101/14).

³ Према АРС, која је усклађена са методологијом ЕУРОСТАТ-а, под појмом запослени подразумевају се лица која су најмање један сат у посматраној седмици обављала неки плаћени посао (у новцу или у натури), као и лица која су имала запослење, али су у тој седмици била одсутна с посла.

повећање незапослености у поређењу са већим смањењем запослености упућује на чињеницу да су многе особе које више не раде прешле у неактивност уместо у незапосленост.

Током 2013. године углавном је заустављено даље релативно погоршавање положаја теже запошљивих лица и посебно осетљивих категорија незапослених, које је иначе било обележје кретања на тржишту рада од 2008. године. У тој години ниједна од четири најбројније осетљиве групе није забележила негативна кретања стопе запослености. Стопа запослености жена забележила је знатан пораст од 2 процентна поена и тако са нивоа од 38,1% у 2012. порасла на ниво од 40,1% у 2013. години. Слично женама, висок раст стопе запослености може се приметити и код старијих особа радног узраста (50-64) где је вредност овог показатеља за свега годину дана порасла за нешто више од 3 процентна поена, односно са 39,2% на 42,3%. Пораст стопе запослености од 2 процентна поена у поменутом периоду забележен је и код лица без квалификација, код којих се стопа запослености увећала са 30,0% на 32,0%. Најмањи напредак у овом погледу оствариле су младе особе (15-24), код којих је стопа запослености остала непромењена и износи 14,5%.

Међутим, сагледавање трендова на тржишту рада у периоду од почетка кризе 2008. године пружа пунију слику о тешком стању на тржишту рада и посебно о драматичном утицају кризе на положај теже запошљивих лица и посебно осетљивих категорија незапослених. Анализа трендова тржишта рада током кризе открива даље апсолутно, али и релативно погоршање положаја највећег броја ових лица на тржишту рада. Само жене су биле у стању да задрже своју релативну позицију, захваљујући њиховом натпросечном учешћу у запослености у до сада боље заштићеном јавном сектору. Млади, старији радници и лица са нижим степеном образовања претрпели су даље погоршање положаја, што је довело до њихове додатне маргинализације за време кризе. Такав развој не изненађује – у периодима кризе лица која припадају овим групама највише су погођена губитком радних места и најтеже поново налазе посао.

Велики пад запослености забележен је међу младима (15-24), док је истовремено број незапослених у тој популацији порастао, али у знатно мањој мери, што потврђује да се у временима кризе млади људи чешће одлучују за наставак образовања као алтернативу тражењу запослења. Илустрација оваквих тенденција као и степен погоршања положаја младих током кризе, најбоље се може представити односом броја запослених и незапослених лица ове категорије. У години која је претходила кризи, међу радно активним младима било је два пута више запослених него незапослених, док је у 2013. години ситуација драстично промењена и број запослених и незапослених младих је изједначен. Друга група која је погођена у натпросечној мери јесу старији радници (изнад 45, односно 50 година старости). За разлику од младих у овој групи пад запослености иде уз релативно велико повећање незапослености. Док је старосна група од 15-24 погођена отказима и немогућношћу да продужи уговоре на одређено време, а и све мањим бројем нових послова погодних за младе, старији радници више су изложени негативним последицама које су инхерентне процесима приватизације и реструктурирања предузећа.

Опоравак запослености и активности који је приметан од друге половине 2012. године, упркос стагнацији БДП-а и тешкој фискалној ситуацији од посебне је важности за разумевање механизма који утичу на показатеље тржишта рада у Републици Србији. Једна недавна студија⁴ идентификовала је следеће трендове који су утицали на аутономни раст понуде рада, а кроз то на повећање активности и запослености. Ови трендови укључују: пад реалних пензија, смањење дознака из иностранства, оштро смањење накнада за незапосленост и недавно смањење реалних износа социјалне помоћи, смањење

нерадних доходака од камата на орочене депозите и закупнина пословног и стамбеног простора, као и раздуживање становништва према банкарском сектору. Суштински, становништво је на изазов релативно спорог али продуженог смањења расположивих извора дохотка изван рада реаговало повећањем породичне понуде рада, посебно кроз опоравак неформалне запослености, samozапослености и запослености помажућих чланова породице.

2.2. Карактеристике регистроване незапослености

Просечан број регистрованих незапослених лица у 2013. години износио је 774.890 лица, што је за 1,71% (13.056 лица) више у односу на просек у 2012. години.

Према последњим расположивим подацима НСЗ⁵ на евиденцији незапослених лица налази се 769.340 лица, од којих је 392.562 или 51% жена.

Посматрано према годинама старости, број младих (до 30 година) износи 202.384 лица или 26,3% у укупном броју евидентираних незапослених лица, док број старијих (50 година и старији) износи 199.273 лица или 25,9%.

Незапосленост је највише распрострањена међу лицима са средњим нивоом образовања. Завршену средњу школу поседује 419.312 незапослених лица са евиденције НСЗ што је 54,5% од укупног броја евидентираних незапослених лица. Високо образовање поседује 8% незапослених на евиденцији или око 63.000 лица.

Број дугорочно незапослених лица, која посао траже годину дана и дуже, у укупном броју незапослених лица радног узраста 15-64 регистрованих у НСЗ износи 525.585 лица или 68,3%.

2.3. Изазови економских реформи у 2015. години и одговор активне политике запошљавања

Нови институционални оквир у 2015. години ће укључивати:

1. Измене Закона о раду које доносе већу флексибилност и убрзавају токове на тржишту рада,
2. Нову регулативу приватизације и стечаја, која ће убрзати реструктурирање и допринети затварању бивших друштвених предузећа која још нису приватизована, нарочито оних у оквиру садашњег портфолија Агенције за приватизацију,
3. Нови систем субвенција за инвестирање и запошљавање – кроз реструктурирање пореских олакшица за нето повећање запослености, али и укупну мању расположивост ових субвенција,

⁵ Извор: НСЗ, подаци са евиденције незапослених на дан 31. јул 2014. Године.

4. Реформу јавног сектора уз анализу потребног броја запослених по деловима јавног сектора и измену прописа који утврђују увођење платних разреда,
5. Пензијску реформу – која ће донети могуће смањење пензија, дужи радни век, увођење актуарских пенала за рано пензионисање,
6. Интензивнију контролу сиве економије.

Резултати студија евалуације мера активне политике запошљавања спроведених у Републици Србији последњих година могу се резимирати у оквиру следећих закључака. Мере усмерене на активно тражење посла немају велике нето ефекте, што је очекивано с обзиром на чињеницу да су то углавном „јефтине” мере скромног интензитета и да су, с обзиром на њихову економичност, трошковно ефикасне. Ипак, оне су корисније за особе нижег нивоа образовања.

Што се тиче програма обука, евалуације дају мешовите резултате, али установљени су дугорочни позитивни ефекти. Програми обуке за тржиште рада имају најслабије, док програми обука за познатог послодавца највеће нето ефекте. Програми стручне праксе такође имају снажан позитивни утицај.

Програми јавних радова, у складу са међународним искуством, имају веће ефекте као вид радно-социјалне активације, него као средство за побољшање запошљивости и запошљавања. Ипак, уочени су изузетно јаки позитивни психолошки утицаји на кориснике.

II АНАЛИЗА СТАЊА НА НИВОУ ОПШТИНЕ ВРЊАЧКА БАЊА

1. ДЕМОГРАФСКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ, СТАЊЕ И КРЕТАЊЕ НА ТРЖИШТУ РАДА

1.1. Демографске карактеристике

1.1.1. Укупно становништво

Упоредни приказ Општине Врњачка Бања и окружења (Попис 2011. године)

	Површина (km ²)	Процентуално учешће	Број становника	Процентуално учешће	Густина насељености
Србија	88.361	100,00%	7.120.666	100,00%	80,6 ст./km ²
Округ	3.918	4,43%	300.102	4,22%	76,6 ст./km ²
Општина	239	0,27%	27.332	0,38%	114,3 ст./km ²

Извор: РЗС „Попис становништва, домаћинства и станова у РС у 2011.“

Упоредни прегледи пораста и пада броја становника у периоду 1948-2011. године

Година	Број становника	Ланчани индекс	Индекс пораста (1948. = 100)
1948.	15.916	-	100,0
1953.	17.394	109,3	109,3
1961.	18.820	108,2	118,2
1971.	21.940	116,6	137,8
1981.	24.768	112,9	155,6
1991.	25.875	104,5	162,6
2002.	26.492	102,4	166,4
2011.	27.332	103,2	171,7

Извор: Стратегија одрживог развоја општине Врњачка Бања 2013-2023.

Упоредни преглед пораста – пада броја становника по насељима Општине Врњачка Бања у периоду 1948-2011.

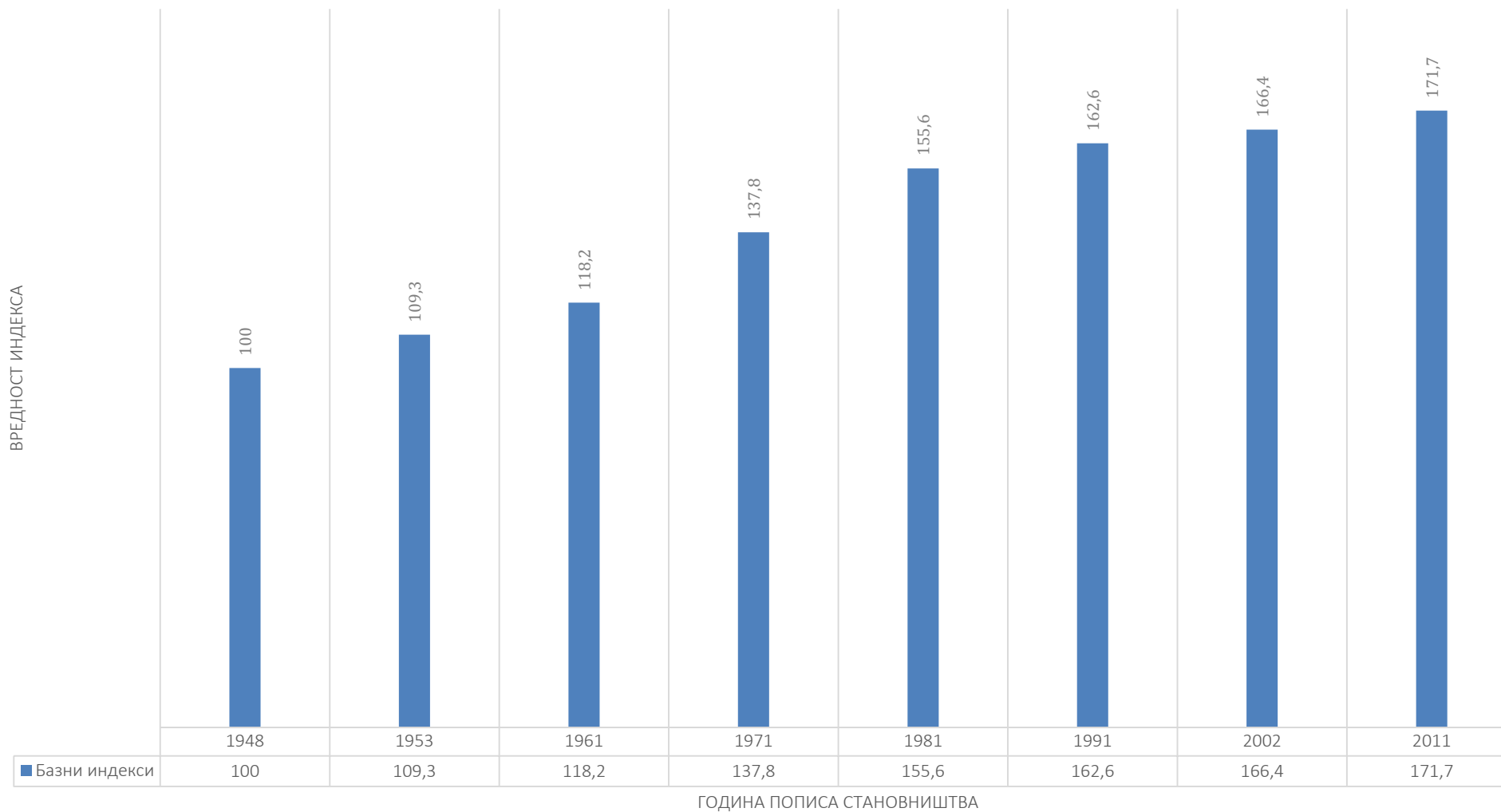
Назив насеља	1948.	1953.	1961.	Година					2011.
				1971.	1981.	1991.	2002.	2011.	
		+ ланч. индекс + индекс пораста (1948 = 100)	+ ланч. индекс + индекс пораста (1948 = 100)	+ ланч. индекс + индекс пораста (1948 = 100)	+ ланч. индекс + индекс пораста (1948 = 100)	+ ланч. индекс + индекс пораста (1948 = 100)	+ ланч. индекс + индекс пораста (1948 = 100)	+ ланч. индекс + индекс пораста (1948 = 100)	
Врњачка Бања	2355	3158	4971	6520	9699	9812	9912	10004	
		134,10	157,41	131,16	148,76	101,17	101,02	100,93	
		134,10	210,09	276,86	411,85	416,65	420,90	424,80	
Вранеши	1409	1415	1432	1487	1550	1529	1422	1400	
		100,43	101,21	103,84	104,24	98,65	93,01	98,43	
		100,43	101,64	105,54	110,01	108,52	100,93	99,37	
Врњци	1577	1734	1332	2729	1569	1846	2000	2268	
		109,96	76,82	204,88	57,50	117,66	108,35	113,40	
		109,96	84,47	173,05	99,50	117,06	126,83	143,82	
Вукушица	385	427	353	320	310	283	244	226	
		110,91	82,67	90,66	96,88	91,29	86,22	92,63	
		110,91	91,69	83,12	80,52	73,51	63,38	58,71	
Гоч	309	289	300	224	155	79	68	52	
		93,53	103,81	74,67	69,20	50,97	86,08	76,47	
		93,53	97,09	72,50	50,17	205,57	22,01	16,83	
Грачац	2395	2386	2277	2129	2012	2045	2012	1824	
		99,63	95,44	93,50	94,51	101,64	98,39	90,66	
		99,63	95,08	88,90	84,01	85,39	84,01	76,16	
Липова	553	592	583	640	762	938	965	932	
		107,06	98,48	109,78	119,07	123,10	102,88	96,58	

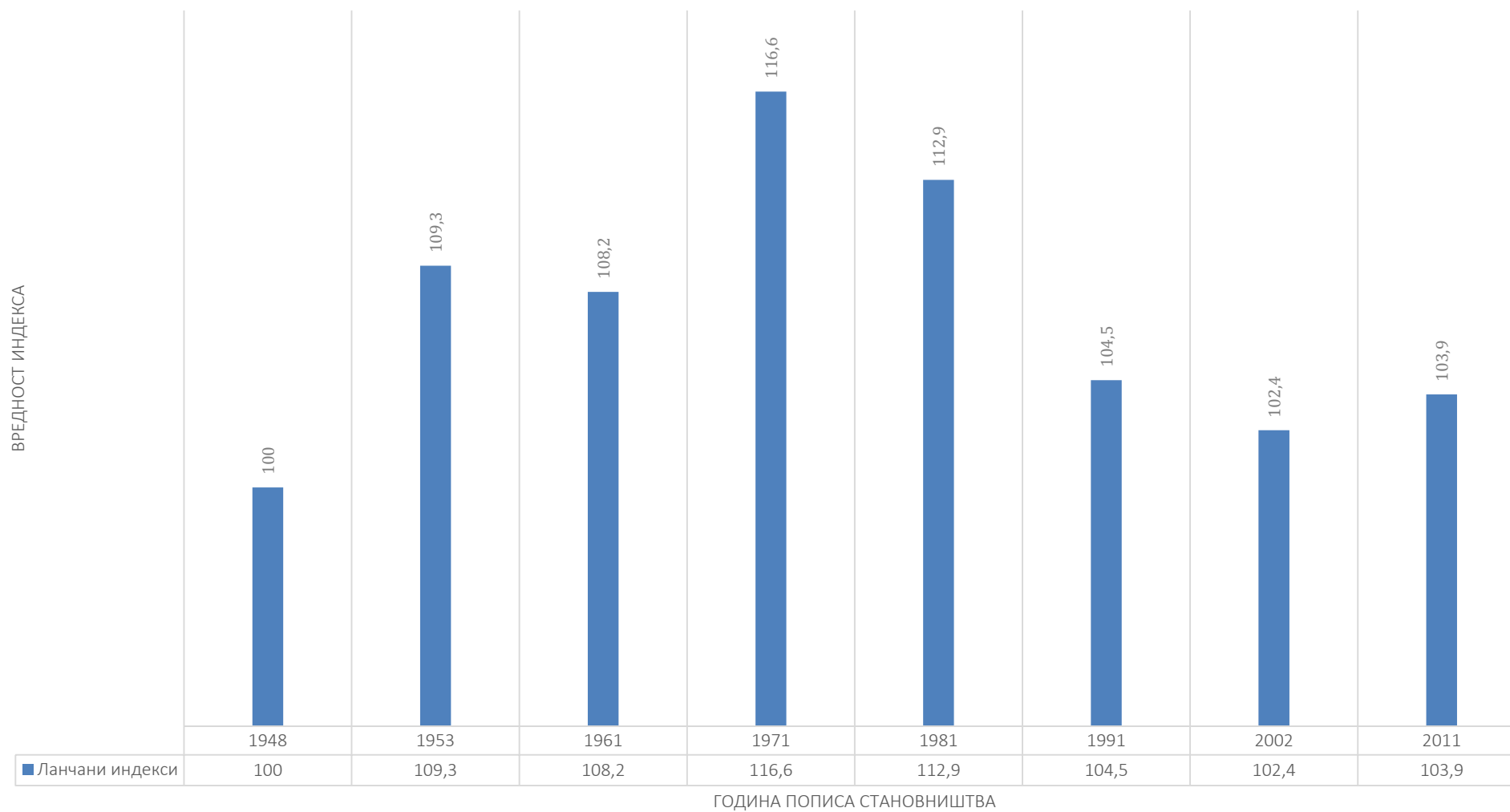
		107,06	105,43	115,74	137,80	169,62	174,51	168,54
Ново Село	2244	2340	2421	2651	3168	3619	3939	4430
		104,28	103,47	109,50	119,51	114,24	108,85	112,47
		104,28	107,89	118,04	141,18	161,28	175,54	197,42
Отроци	849	888	852	761	698	627	540	497
		104,60	95,95	89,32	91,73	89,83	86,13	92,04
		104,60	100,36	89,64	82,22	73,86	63,61	58,54
Подунавци	710	762	811	1070	1315	1365	1441	1495
		107,33	106,43	131,94	122,90	103,81	105,57	103,75
		107,33	114,23	150,71	185,22	192,26	202,96	210,57
Рсавци	435	435	436	424	424	410	400	334
		100,00	100,23	97,25	100,00	96,70	97,56	83,50
		100,00	100,23	97,48	97,48	94,26	91,96	76,79
Руђинци	1128	1211	1276	1335	1468	1826	1998	2452
		107,36	105,37	104,63	109,97	124,39	109,42	122,73
		107,36	113,12	118,36	130,15	161,88	177,13	217,38
Станишинци	934	935	922	722	665	473	375	241
		100,11	98,61	78,31	92,11	71,13	79,29	64,27
		100,11	98,72	77,31	71,20	50,65	40,15	25,81
Штулац	633	822	854	878	973	1007	1129	1177
		129,86	103,90	102,81	110,82	103,50	112,12	104,26
		129,86	134,92	138,71	153,72	159,09	178,36	185,94
Укупно	15916	17394	18820	21940	24768	25875	26492	27332
		109,29	108,20	116,58	112,89	104,47	102,39	103,17
		109,29	118,25	137,85	155,62	162,58	166,45	171,73

Извор података: РЗС: Упоредни преглед броја становника 1948, 1953, 1961, 1971, 1981, 1991. и 2002. године, Књига 9.

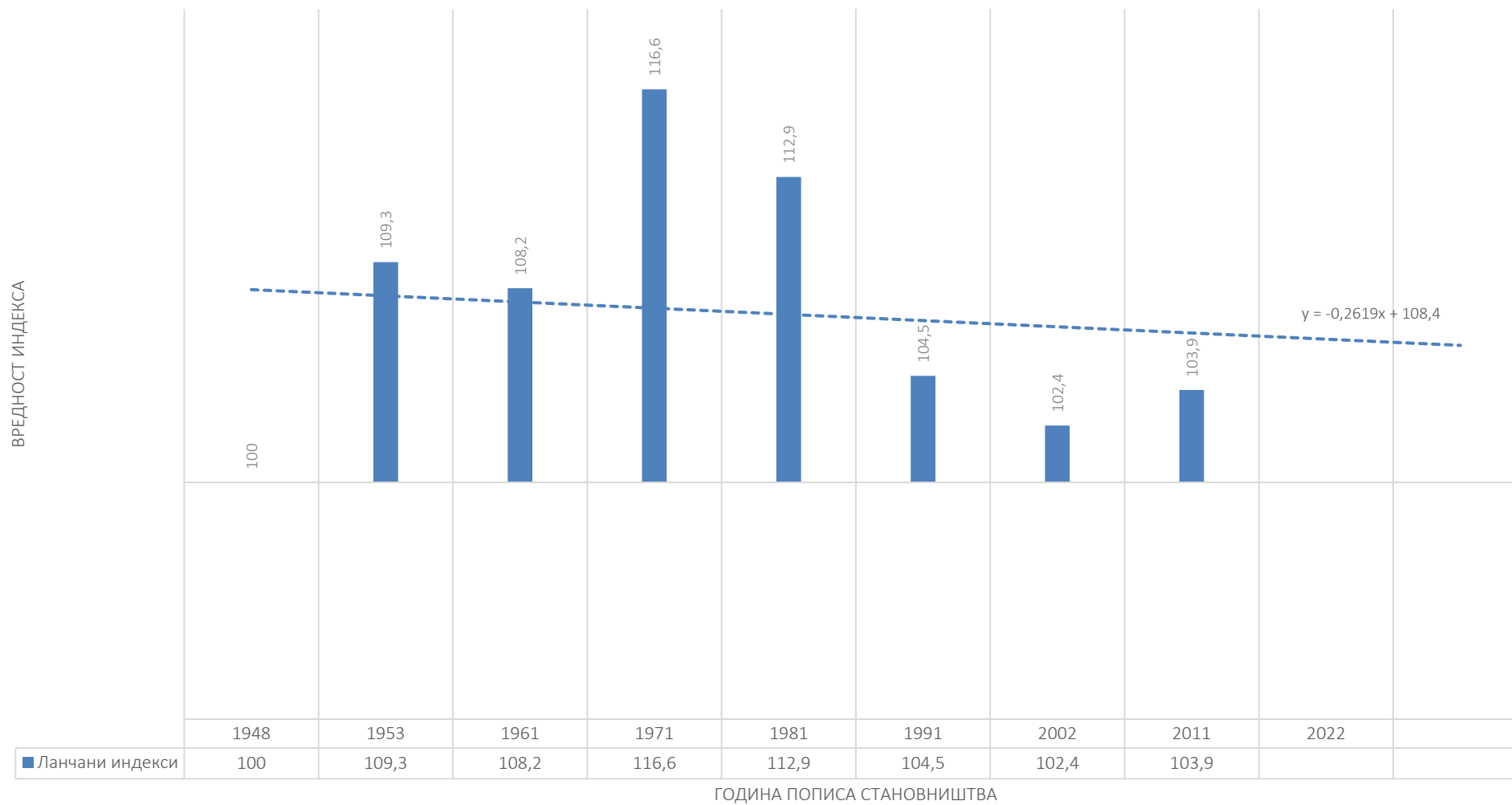
Број становника на територији општине Врњачка Бања у периоду 1948. - 2011. Базни индекси (1948. = 100)

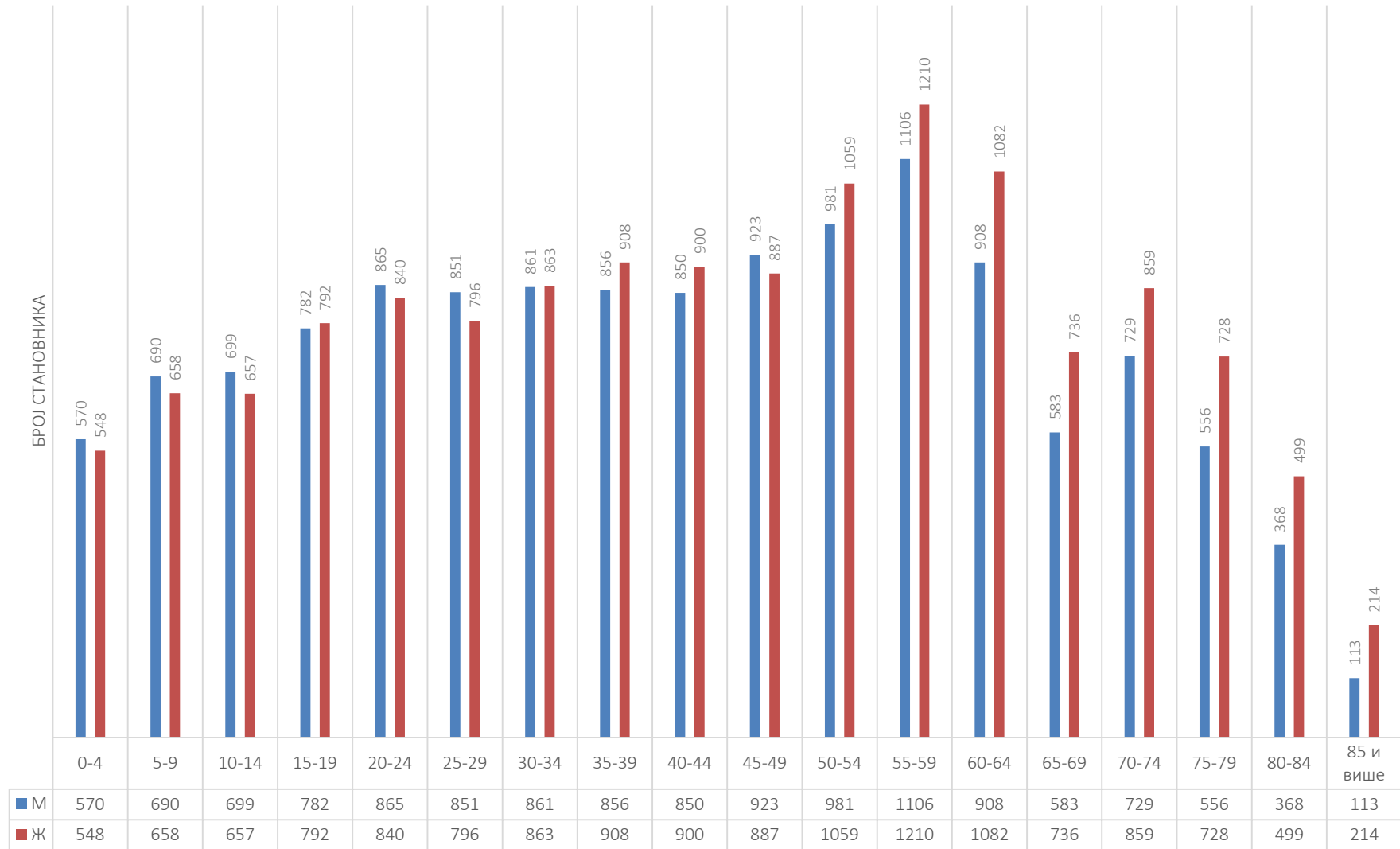
Број становника на територији општине Врњачка Бања у периоду 1948. - 2011.
Ланчани индекси (1948. = 100)

Број становника на територији општине Врњачка Вања у периоду 1948. - 2011.
Екстраполација линеарног тренда кретања ланчаних индекса

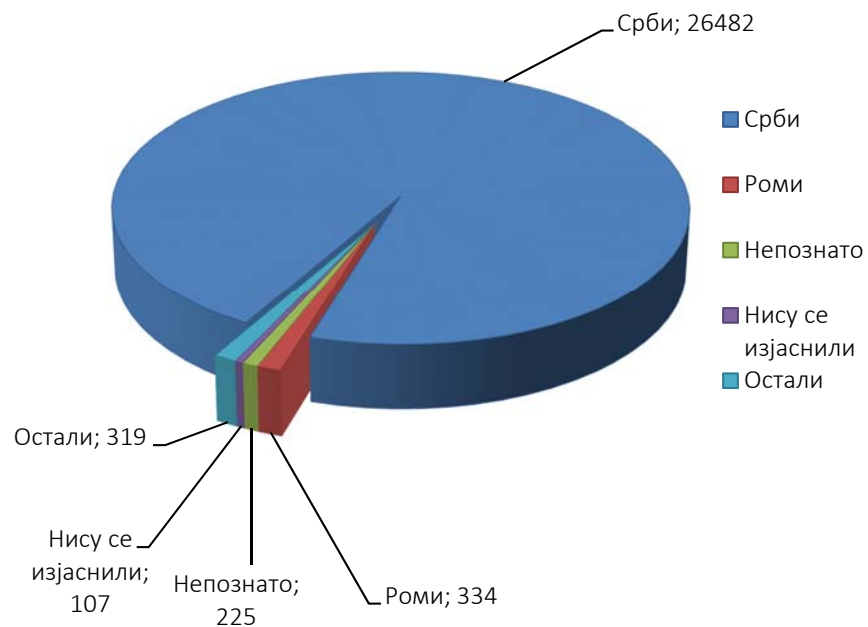

1.1.2. Становништво према старости и полу по попису из 2011. године

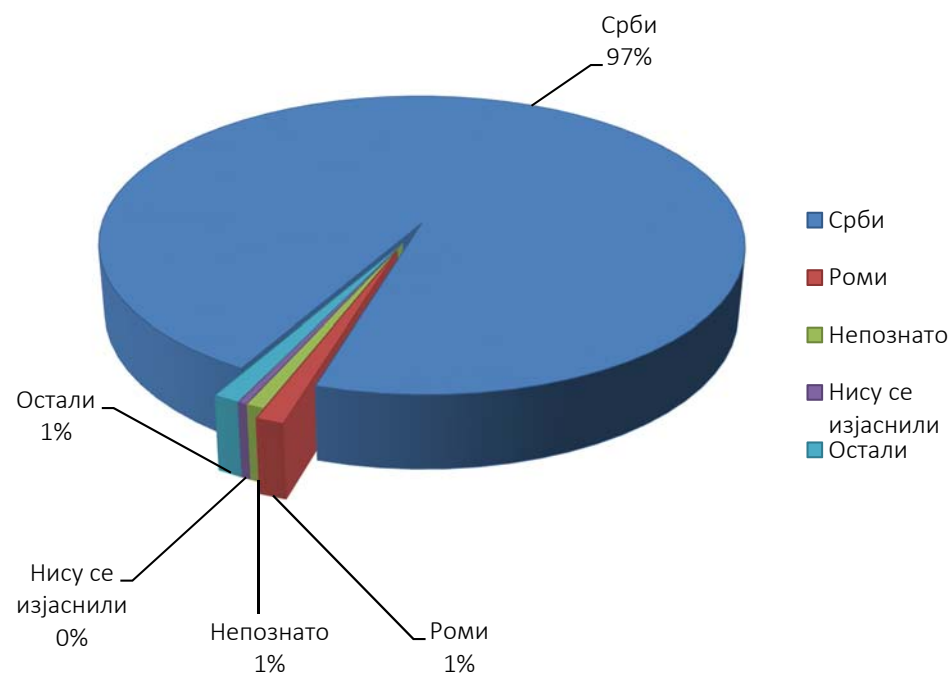

1.1.3. Етничка структура становништва према попису из 2011. године⁶

Етничка структура становништва општине Врњачка Бања према попису из 2011. године

Етничка структура становништва општине Врњачка Бања према попису из 2011. године

1.1.4. Образовна структура становништва

ВРЊАЧКА БАЊА	Пол	Укупно (3+5+7+8+9+15+16+17)	Без школске спреме		1-3 разреда основне школе		4-7 разреда основне школе	Основно образовање	Средње образовање						Више образовање	Високо образовање	Непознато
			свега	неписмени	свега	неписмени			свега	стручне школе у двогод. и трогод. трајању	гимназија	средње стручне школе	средње усмерено образовање	школе за специјализацију			
М	10.716	246	74	142	1	1.233	2.442	5.113	2.373	405	1.814	371	150	702	610	228	
Ж	11.658	1.201	704	401	8	1.588	2.772	4.531	1.224	636	2.237	398	36	519	495	151	
Σ	22.374	1.447	778	543	9	2.821	5.214	9.644	3.597	1.041	4.051	769	186	1.221	1.105	379	

Становништво старо 15 и више година према полу, школској спреми и писмености, по попису из 2011. године

ВРЊАЧКА БАЊА	Пол	Укупно (3+5+7+8+9+15+16+17)	Без школске спреме		1-3 разреда основне школе		4-7 разреда основне школе	Основно образовање	Средње образовање						Више образовање	Високо образовање	Непознато
			свега	неписмени	свега	неписмени			свега	стручне школе у двогод. и трогод. трајању	гимназија	средње стручне школе	средње усмерено образовање	школе за специјализацију			
М	80	80	...	...	...	2303	...	3088	545	2393	...	288	782	973	54		
Ж	574	574	...	...	...	2528	...	2019	826	2818	...	75	744	1031	59		
Σ	654	654	...	...	...	4831	...	5107	1371	5211	...	363	1526	2004	113		

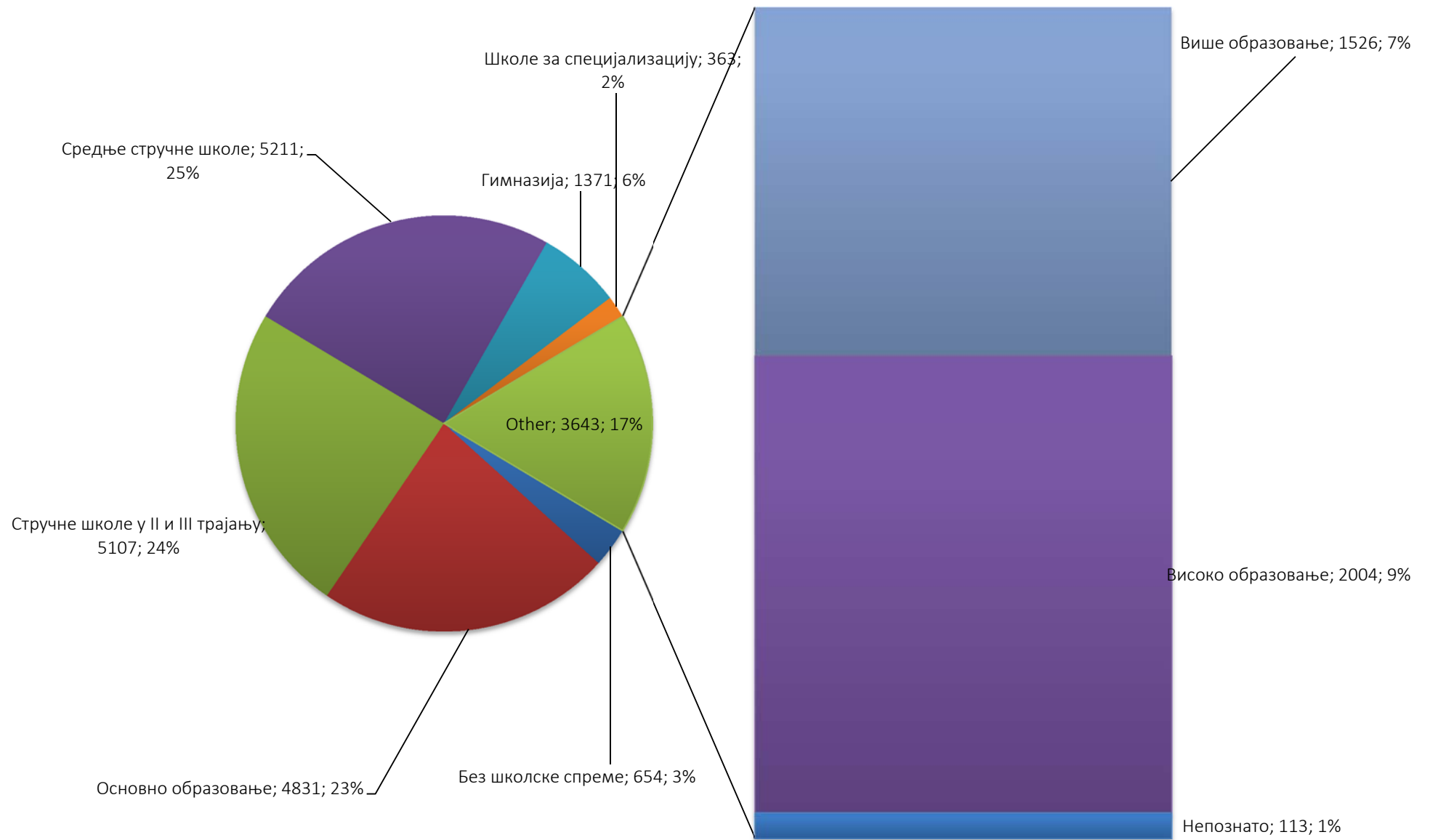
Становништво старо 15 и више година према полу, школској спреми и писмености, по попису из 2011. године

Образовна структура становништва има посебан значај у демографским истраживањима, с обзиром на утицај који има на природно и миграционо кретање становништва. У образовној структури становништва старог 15 и више година на подручју Врњачке Бање (2002. године), завршена средња школа је најчешћи вид образовања код оба пола (43% становника), на другом месту је основно образовање (23% углавном старијег слоја становништва), док је 12% (2.705) становништва општине са вишом и високом стручном спремом. Значајно је напоменути да је скоро 50% становништва општине на нивоу основног и нижег образовања, што неспорно захтева веће ангажовање на образовању становништва кроз доквалификацију, преквалификацију и програме перманентног образовања.

Иако је забележен тренд смањења броја неписмених у последњих 20 година и даље је присутан значајан проценат неписменог становништва (778 становника), посебно женског становништва (5,37% становништва старог 10 и више година). У 2012. години се бележи смањење броја неписменог становништва на 654 са 778, колико је било 2002. године. Иако је забележено смањење, још увек је висок проценат неписмености, поготово жена. Од укупног броја неписменог становништва, проценат женског неписменог становништва 2011. године износи 87,76%.

Становништво старо 15 и више година према школској спреми по попису из 2011. године

1.2. Незапосленост

На основу годишњих извештаја Националне службе за запошљавање уочава се да укупни показатељи тржишта рада, у односу на базну 2010. годину, имају позитиван смер кретања. Укупан број незапослених лица се смањило за 136, односно за 3,82%. Ако посматрамо удео жена, видимо да се ово смањење броја незапослених највећим делом односи на жене и износи 121, односно за 6,29%. Уочљиво је да су промене у самој структури незапослених лица далеко израженије, него саме промене укупне незапослености у корист незапослених лица која први пут траже запослење, а без радног искуства. Наиме, 2010. године број лица која први пут траже посао износио је 1.853, док исти показатељ у 2014. години има вредност од свега 1.261, што представља разлику од 592 лица, односно 31,95%. Међутим, ово драстично смањење се делом прелило у раст броја незапослених лица која имају радно искуство, обзиром да је њихов број у 2010. години био 1.705, а да у 2014. години ова вредност износи 2.161, тако да разлика износи 456, односно повећање за 26,74%. Наведени резултати имају своје оправдање у реализацији програма и мера активне политике запошљавања које је локална самоуправа реализовала у посматраном периоду, пре свега, програм „стручне праксе“. Када ова два изведена податка ставимо у узајамни однос добијемо следећи рацио: $592:(592-456)=4,36:1$. Овај податак можемо протумачити тако да на сваких 4,36 незапослених лица без радног искуства, долази једно лице које се не појављује на евиденицији као незапослено лице са радним искуством, односно да је запослено.

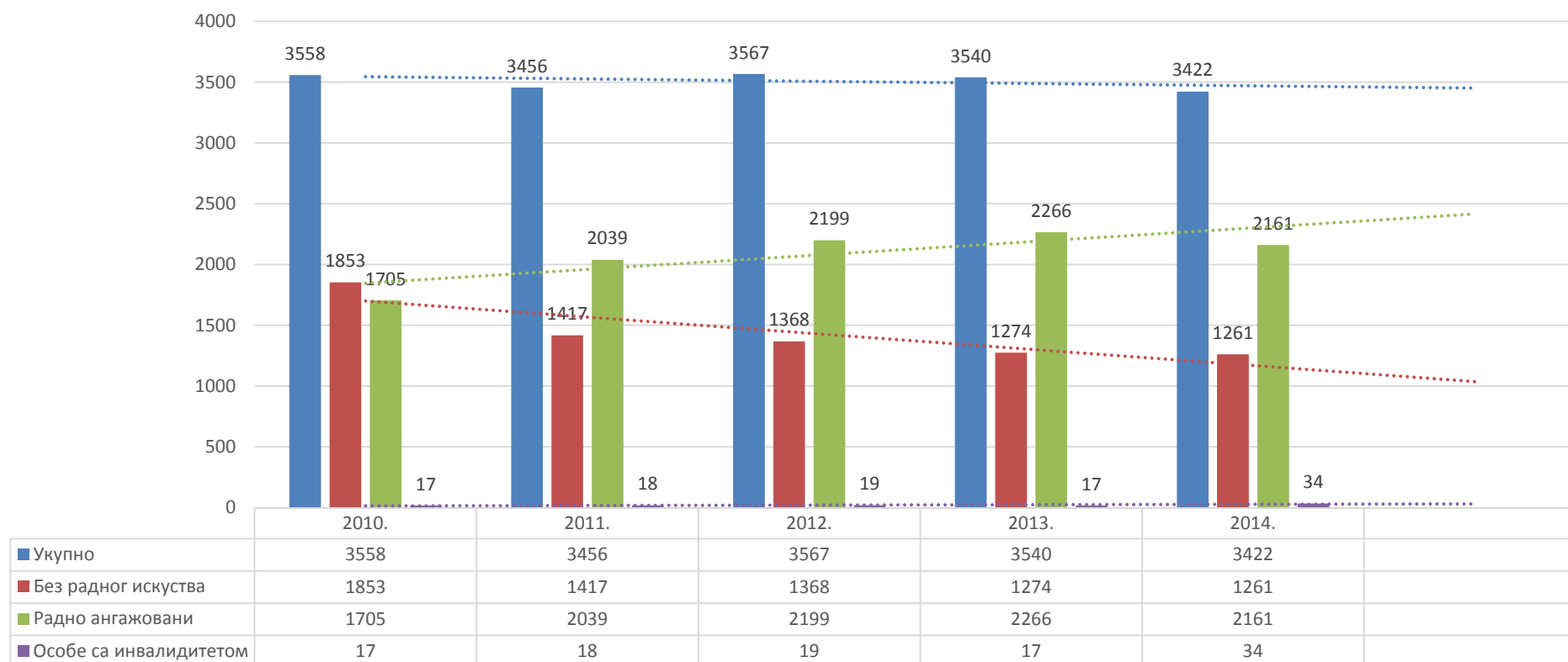
1.2.1. Структура незапослености према радном искуству, инвалидитету, држављанству и националности

Година	Незапослена лица		Претходно радно искуство				Особе са инвалидитетом		Држављанство								Националност	
			Први пут траже запослење / без радног искуства		Били у радном односу / радно ангажовани				Република Србија		Избеглице		Интерно расељена лица		Страни држављани		Роми	
	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене
2010.	3.558	1.923	1.853	990	1.705	933	17	5	3.537	1.914	13	4	7	4	1	1	106	52
2011.	3.456	1.829	1.417	800	2.039	1.029	18	4	3.362	1.782	12	4	81	42	1	1	93	44
2012.	3.567	1.894	1.368	764	2.199	1.130	19	6	3.463	1.847	13	3	91	44	0	0	99	49
2013.	3.540	1.878	1.274	703	2.266	1.175	17	4	3.433	1.830	12	4	94	43	1	1	134	67
2014. ⁷	3.422	1.802	1.261	693	2.161	1.109	34	14	3.324	1.755	7	3	90	43	1	1	143	71

Извор: Годишњи извештаји НСЗ – Филијала Краљево – испостава Врњачка Бања

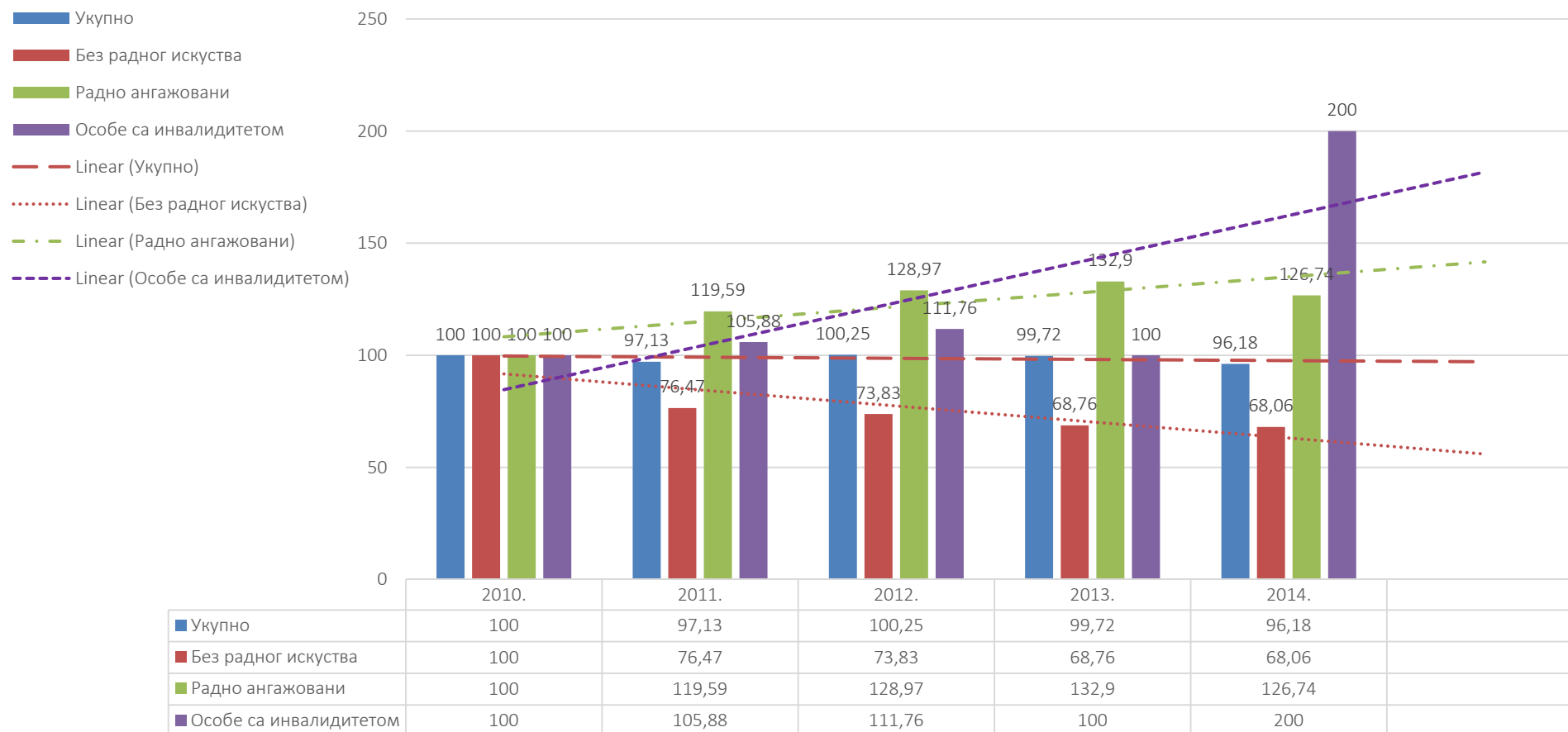
Ако наведене укупне показатеље представимо кроз степен стручне спреме, уочава се благо смањење броја евидентираних незапослених лица са I, II и III степеном стручне спреме, насупрот благог повећања броја незапослених лица са IV, V, VI и VII. Оправдање у овој промени можемо пронаћи и у чињеници да један број лица постаје неактиван, као и да се у временима кризе млади људи чешће одлучују за наставак образовања као алтернативу тражењу запослења.

Структура незапослености према радном искуству и инвалидитету

Наведени график илуструје и јасније приказује кретање посматраних показатеља са екстраполацијом тренда на 2015. годину, у случају да се примене исте мере и програми као и у ранијим периодима, у истом или сличном окружењу. Уочава се даљи благи позитиван смер кретања незапослености, као и изражени трендови смањења незапослених лица без радног искуства, насупрот повећања броја лица која су била радно ангажована и стекла радно искуство. Уочава се такође и раст броја особа са инвалидитетом на евиденцији НСЗ, што треба приписати њиховој појачаној инклузији.

Структура незапослености према радном искуству и инвалидитету (базни индекс: 2010=100)

Када претходне податке претворимо у график са базним индексима чија је база 2010=100, још се јасније уочавају наведене промене. Када говоримо о тренду смањења незапослених лица без радног искуства, на супрот повећања броја лица која су била радно ангажована и стекла радно искуство, наведено кретање се правда применом програма „Стручна пракса“ која је у наведеном периоду омогућила великом броју младих без радног искуства да исто стекну волонтирајући.

1.2.2. Структура незапослености према степену стручне спреме

Година	Степен стручне спреме																			
	I		II		III		IV		V		VI-1		VI-2		VII-1		VII-2		VIII	
	Ук.	Жене	Ук.	Жене	Ук.	Жене	Ук.	Жене	Ук.	Жене	Ук.	Жене	Ук.	Жене	Ук.	Жене	Ук.	Жене	Ук.	Жене
2010.	1.132	619	153	104	993	449	917	553	51	13	116	73	17	12	179	100				
2011.	977	508	156	102	973	401	907	559	48	11	119	74	60	44	214	128	2	2		
2012.	951	475	159	99	960	410	989	616	48	10	129	79	89	59	239	143	3	3		
2013.	951	474	160	104	936	409	984	596	48	10	114	65	93	59	252	159	2	2		
2014.	925	453	153	100	906	385	946	577	46	11	109	65	96	61	238	147	3	3		

Извор: Годишњи извештаји НСЗ – Филијала Краљево – испостава Врњачка Бања

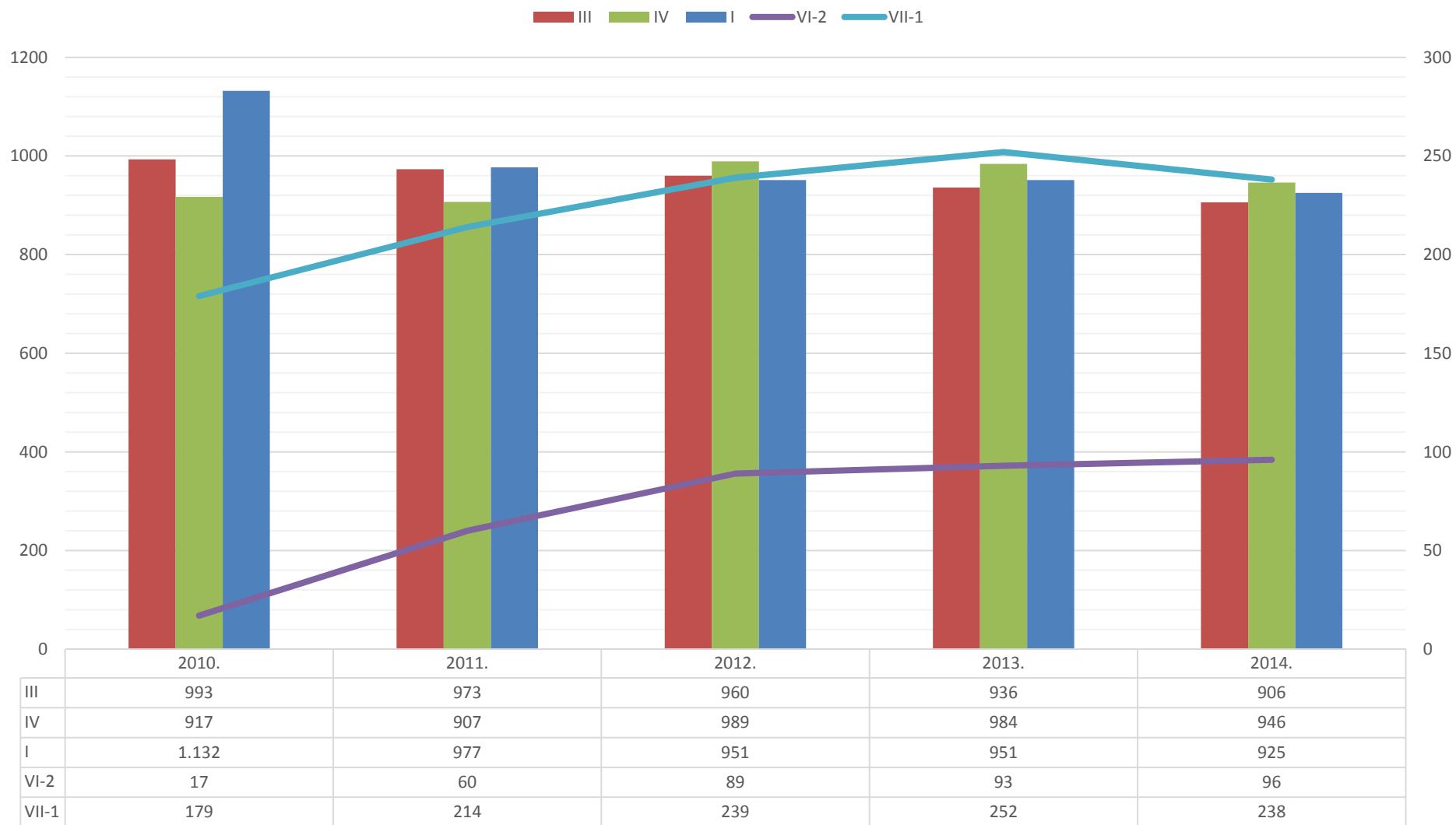
Када посматрамо структуру незапослености према степену стручне спреме, долазимо до јаснијег увида у саму структуру незапослености и нових закључака који нарушавају генералну слику да је дошло до смањења незапослености у посматраном периоду.

Наиме, највећа осцилација се десила код нижих степена стручне спреме (у распону од I до III степена) где се број евидентираних незапослених лица смањило са 2.278 на 1.984, односно за 294, или за 12,91%. Од овог броја лица, чак 234 су жене.

Обзиром на то да наведени степен стручне спреме има најмању реалну могућност упошљавања, као и структуру наведене незапослености коју углавном чине жене, основано можемо закључити да је велики број незапослених жена-домаћица одлучио да се више не води као незапослено лице на евиденцији НСЗ.

Насупрот томе, када је реч о осталим степенима стручне спреме (у распону од IV до VIII степена), дошло је до кумулативног пораста броја евидентираних незапослених лица у односу на 2010. годину са 1.280 на 1.438 лица, односно за 158, или 10,99%.

Структура незапослености према степену стручне спреме

1.2.3. Структура незапослености према годинама старости

Година	Године старости																					
	15-19		20-24		25-29		30-34		35-39		40-44		45-49		50-54		55-59		60-64		65+	
	Ук.	Жене	Ук.	Жене	Ук.	Жене	Ук.	Жене	Ук.	Жене	Ук.	Жене	Ук.	Жене	Ук.	Жене	Ук.	Жене	Ук.	Жене	Ук.	Жене
2010.	97	44	366	172	421	241	434	253	384	243	405	236	427	225	413	236	413	211	175	52	23	10
2011.	94	42	325	166	431	245	442	252	383	217	418	235	413	219	390	203	419	205	141	45		
2012.	75	35	367	185	459	258	451	259	406	240	408	229	438	245	410	209	399	196	154	38		
2013.	78	44	404	190	439	243	431	247	380	230	413	243	405	232	435	232	390	192	165	25		
2014.	73	35	398	206	441	239	403	217	369	217	372	220	400	220	408	225	384	191	174	32		

Извор: Годишњи извештаји НСЗ – Филијала Краљево – испостава Врњачка Бања

У наведеној табели приказани су исти подаци, овај пут груписани према годинама старости. НСЗ посматра интервале од пет година, као што је приказано у табели. Обзиром да су промене сувише мале да би биле уочљиве у овако малим временским кластерима од по пет година, изведена је следећа табела која проширује кластере на интервале 15-29, 30-49 и 50-65 и више година.

Структура незапослености према годинама старости – интегрални преглед

Година	Године старости					
	15-29		30-49		50-65+	
	Ук.	Жене	Ук.	Жене	Ук.	Жене
2010.	884	457	1.650	957	1.024	509
2011.	850	453	1.656	923	950	453
2012.	901	478	1.703	973	963	443
2013.	921	477	1.629	952	990	449
2014.	912	480	1.544	874	966	448

Извор: Годишњи извештаји НСЗ – Филијала Краљево – испостава Врњачка Бања

Подаци овако груписани дају јаснију слику о кретању евидентиране незапослености. Наиме, уочљив је пораст евидентираних незапослених лица која можемо сврстати у категорију „младих“. У апсолутном износу реч је о порасту од 884 на 912, односно 32 лица. Са друге стране имамо пад незапослености у следеће две категорије са 1.650 на 1.544 и са 1.024 на 966, односно за 106 и 58. Ово смањење је неопходно посматрати кроз резултате до којих смо дошли

посматрајући степен стручне спреме, где се ово смањење умрежава са I, II, и III степеном стручне спреме, да не би извели погрешне закључке да је дошло до стварног смањења незапослености, када је у ствари реч о не пријављивању на евиденцију НСЗ.

Имајући у виду све напред наведене анализе, закључак је да примењене мере у 2014. године дају резултате, али их је потребно појачати новим, како би се остварило значајније смањење незапослености, поготово код најризичнијих група.

1.3. Запошленост у општини Врњачка Бања у периоду 2001. – 2012. године (годишњи просек)

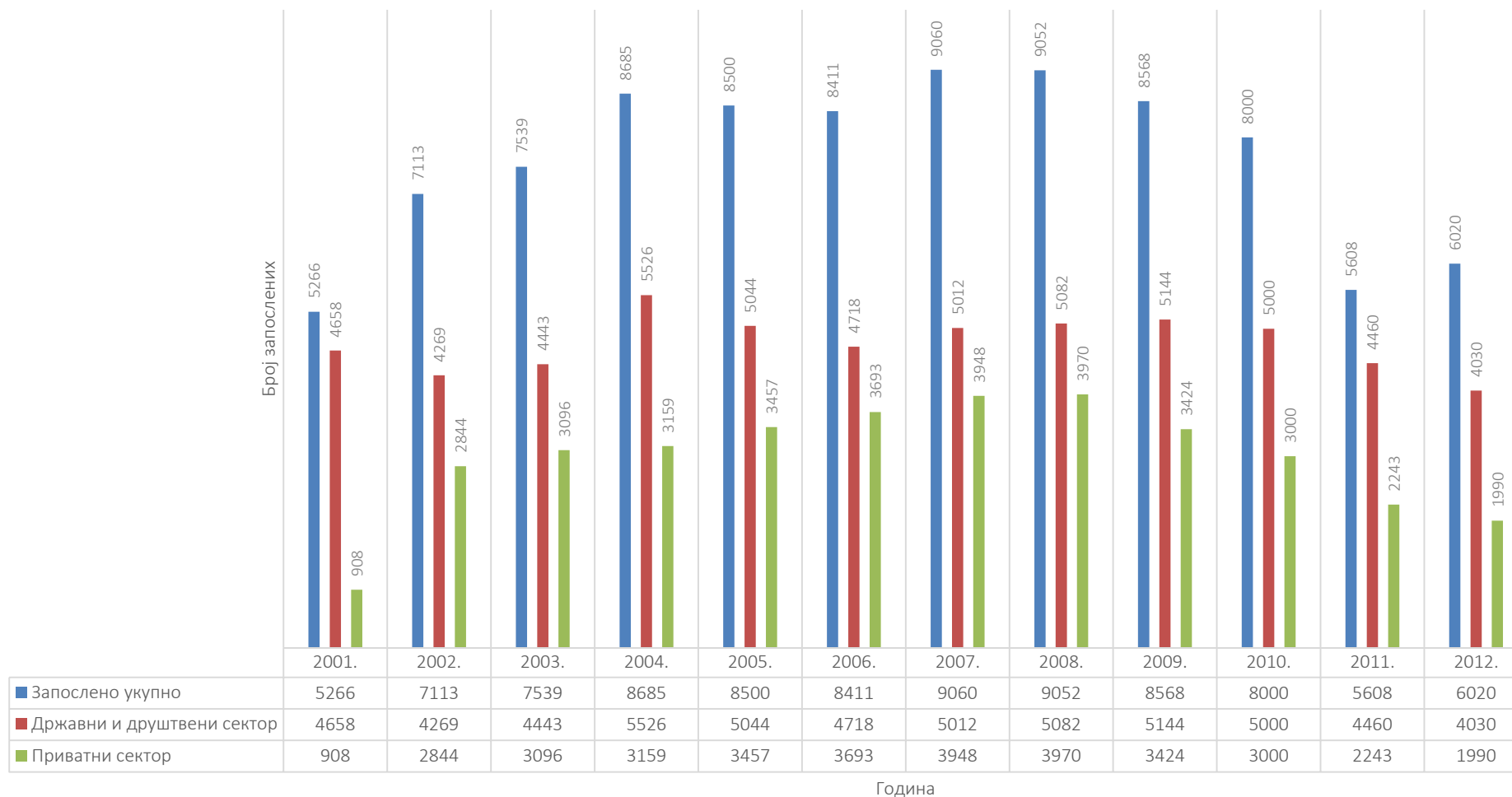
2001.	Укупно	% жене	Запослени у предузећима, установама, задругама и др. организ.	Лица која самостално обављају делатност	Број запослених на 1000 становника	
					Укупно	Запослени у предузећима, установама, задругама и др. организ.
РЕПУБЛИКА СРБИЈА	1.904.477	43,2	1.555.035	349.442	246	201
Централна Србија	1.399.256	43,2	1.150.163	249.093	243	170
Рашки округ	64.641	43,3	46.393	18.248	206	148
Врњачка Бања	5.266	45,9	4.358	908	201	166
2002.	Укупно	% жене	Запослени у предузећима, установама, задругама и др. организ.	Лица која самостално обављају делатност	Број запослених на 1000 становника	
					Укупно	Запослени у предузећима, установама, задругама и др. организ.
РЕПУБЛИКА СРБИЈА	1.848.531	43,4	1.458.645	389.886	246	194
Централна Србија	1.354.633	43,6	1.076.409	278.224	248	197
Рашки округ	62.951	43,5	44.536	18.415	216	153
Врњачка Бања	7.113	50,8	4.269	2.844	268	161
2003.	Укупно	% жене	Запослени у предузећима, установама, задругама и др. организ.	Лица која самостално обављају делатност	Број запослених на 1000 становника	
					Укупно	Запослени у предузећима, установама, задругама и др. организ.
РЕПУБЛИКА СРБИЈА	1.813.570	43,9	1.383.807	429.763	241	184
Централна Србија	1.331.329	44,1	1.022.280	309.049	243	187
Рашки округ	62.632	42,8	41.250	21.382	214	141
Врњачка Бања	7.539	50,2	4.443	3.096	282	166

2004.	Укупно	% жене	Запослени у предузећима, установама, задругама и др. организ.	Приватни предузетници, лица која самостално обављају делатност и запослени код њих	Број запослених на 1000 становника	
					Укупно	Запослени у предузећима, установама, задругама и др. организ.
РЕПУБЛИКА СРБИЈА	2.050.854	43,4	1.580.140	470.714	275	212
Централна Србија	1.513.708	43,6	1.172.658	341.050	278	216
Рашки округ	69.331	41,3	45573	23.758	236	155
Врњачка Бања	8.685	48,3	5526	3.159	327	208
2005.	Укупно	% жене	Запослени у предузећима, установама, задругама и др. организ.	Приватни предузетници, лица која самостално обављају делатност и запослени код њих	Број запослених на 1000 становника	
					Укупно	Запослени у предузећима, установама, задругама и др. организ.
РЕПУБЛИКА СРБИЈА	2.068.964	43,5	1.546.471	522.493	278	208
Централна Србија	1.524.198	43,8	1.145.723	378.475	281	211
Рашки округ	70.875	41,5	44.492	26.383	240	151
Врњачка Бања	8.500	46,3	5.044	3.457	320	190
2006.	Укупно	% жене	Запослени у предузећима, установама, задругама и др. организ.	Приватни предузетници, лица која самостално обављају делатност и запослени код њих	Број запослених на 1000 становника	
					Укупно	Запослени у предузећима, установама, задругама и др. организ.
РЕПУБЛИКА СРБИЈА	2.025.627	43,1	1.471.150	553.877	274	199
Централна Србија	1.497.531	43,2	1.090.808	406.723	277	202
Рашки округ	70.854	41,1	43.234	27.621	239	146
Врњачка Бања	8.411	43,1	4.718	3.693	318	178

Година	Укупно	% жене	Запослени у предузећима, установама, задругама и др. организ.	Приватни предузетници, лица која самостално обављају делатност и запослени код њих	Број запослених на 1000 становника	
					Укупно	Запослени у предузећима, установама, задругама и др. организ.
2007.	Укупно	% жене	Запослени у предузећима, установама, задругама и др. организ.	Приватни предузетници, лица која самостално обављају делатност и запослени код њих	Број запослених на 1000 становника	
РЕПУБЛИКА СРБИЈА	2.002.344	43,4	1.432.851	569.494	271	194
Централна Србија	1.472.954	43,4	1.059.091	413.863	273	196
Рашки округ	72.331	40,5	43.087	29.244	243	145
Врњачка Бања	9.060	43,8	5.112	3.948	342	193
2008.	Укупно	% жене	Запослени у предузећима, установама, задругама и др. организ.	Приватни предузетници, лица која самостално обављају делатност и запослени код њих	Број запослених на 1000 становника	
РЕПУБЛИКА СРБИЈА	1.999.476	43,7	1.428.457	571.019	272	194
Централна Србија	1.466.133	43,8	1.052.529	413.604	273	196
Рашки округ	70.729	41,0	41.810	28.919	237	140
Врњачка Бања	9.052	43,7	5.082	3.970	342	192
2009.	Укупно	% жене	Запослени у предузећима, установама, задругама и др. организ.	Приватни предузетници, лица која самостално обављају делатност и запослени код њих	Број запослених на 1000 становника	
РЕПУБЛИКА СРБИЈА	1.889.085	44,3	1.396.792	492.293	258	191
Централна Србија	1.391.175	44,5	1.034.443	356.732	260	193
Рашки округ	65.556	41,7	40.623	24.943	219	136
Врњачка Бања	8.568	42,6	5.144	3.424	324	194
2010.	Укупно	% жене			Број запослених на 1000 становника	

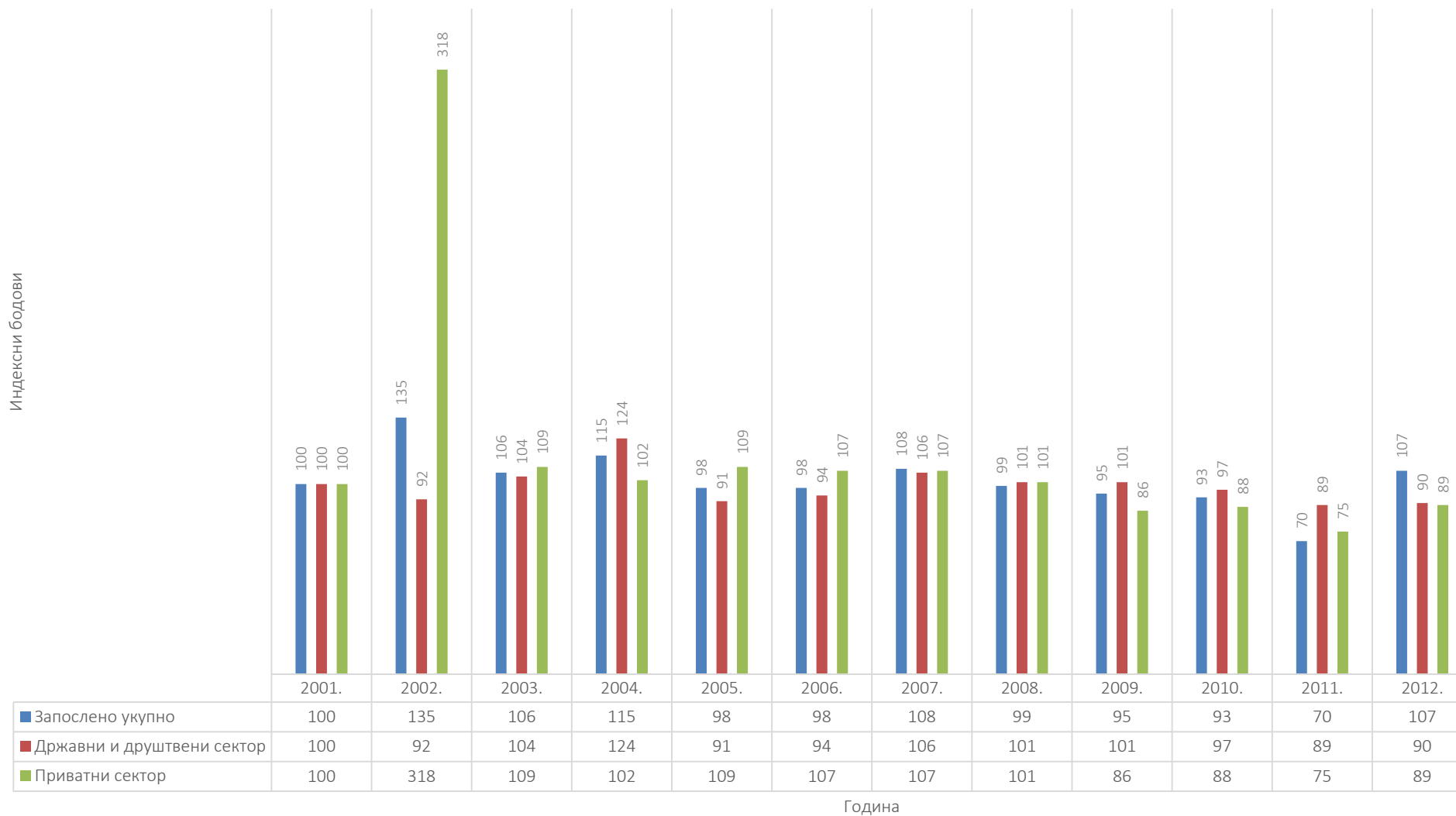
			Запослени у предузећима, установама, задругама и др. организ.	Приватни предузетници, лица која самостално обављају делатност и запослени код њих	Укупно	Запослени у предузећима, установама, задругама и др. организ.
РЕПУБЛИКА СРБИЈА	1.796.000	44,8	1.355.000	441.000	246	186
Централна Србија	-	-	-	-	-	-
Рашки округ	60.000	40,2	39.000	21.000	200	130
Врњачка Бања	8.000	41,7	5.000	3.000	289	183
2011.	Укупно	% жене	Запослени у предузећима, установама, задругама и др. организ.	Приватни предузетници, лица која самостално обављају делатност и запослени код њих	Број запослених на 1000 становника	
					Укупно	Запослени у предузећима, установама, задругама и др. организ.
РЕПУБЛИКА СРБИЈА	1.746.138	45,9	1.342.892	403.246	2414	185
Централна Србија	-	-	-	-	-	-
Рашки округ	5.608	43,2	38.094	17.986	187	127
Врњачка Бања	6.703	46,3	4460	2243	255	170
2012.	Укупно	% жене	Запослени у предузећима, установама, задругама и др. организ.	Приватни предузетници, лица која самостално обављају делатност и запослени код њих	Број запослених на 1000 становника	
					Укупно	Запослени у предузећима, установама, задругама и др. организ.
РЕПУБЛИКА СРБИЈА	1.727.048	48,1	1.341.114	385.934	240	186
Централна Србија	-	-	-	-	-	-
Рашки округ	54.277	43,4	37,458	16.819	196	121
Врњачка Бања	6.020	47,9	4030	1990	220	147

Запослени у општини Врњачка Бања, 2001. – 2012. (Годишњи просек)

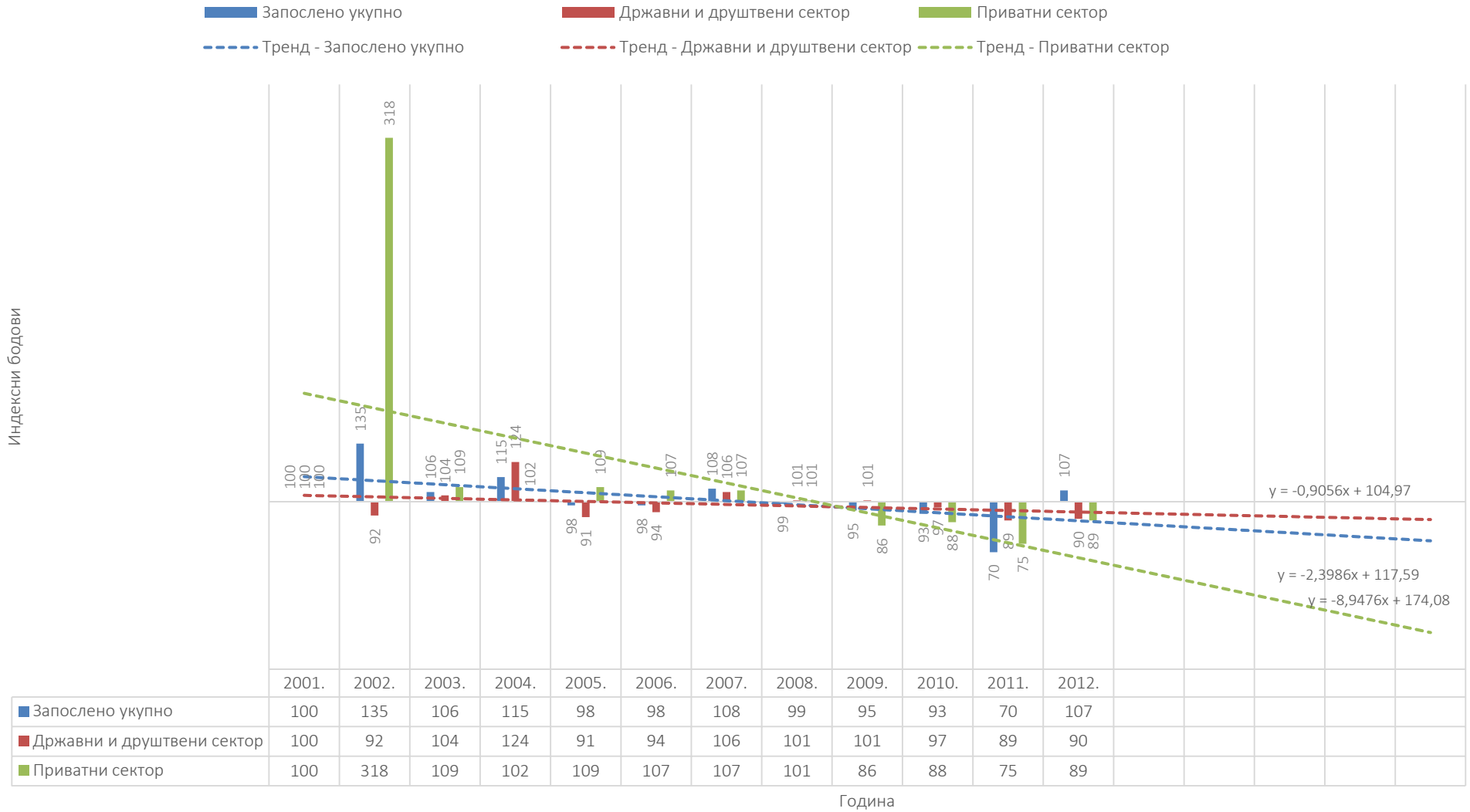

Ланчани индекс (2001. = 100, условно) - запослени у општини Врњачка Бања, 2001. - 2012. године

■ Запослено укупно ■ Државни и друштвени сектор ■ Приватни сектор

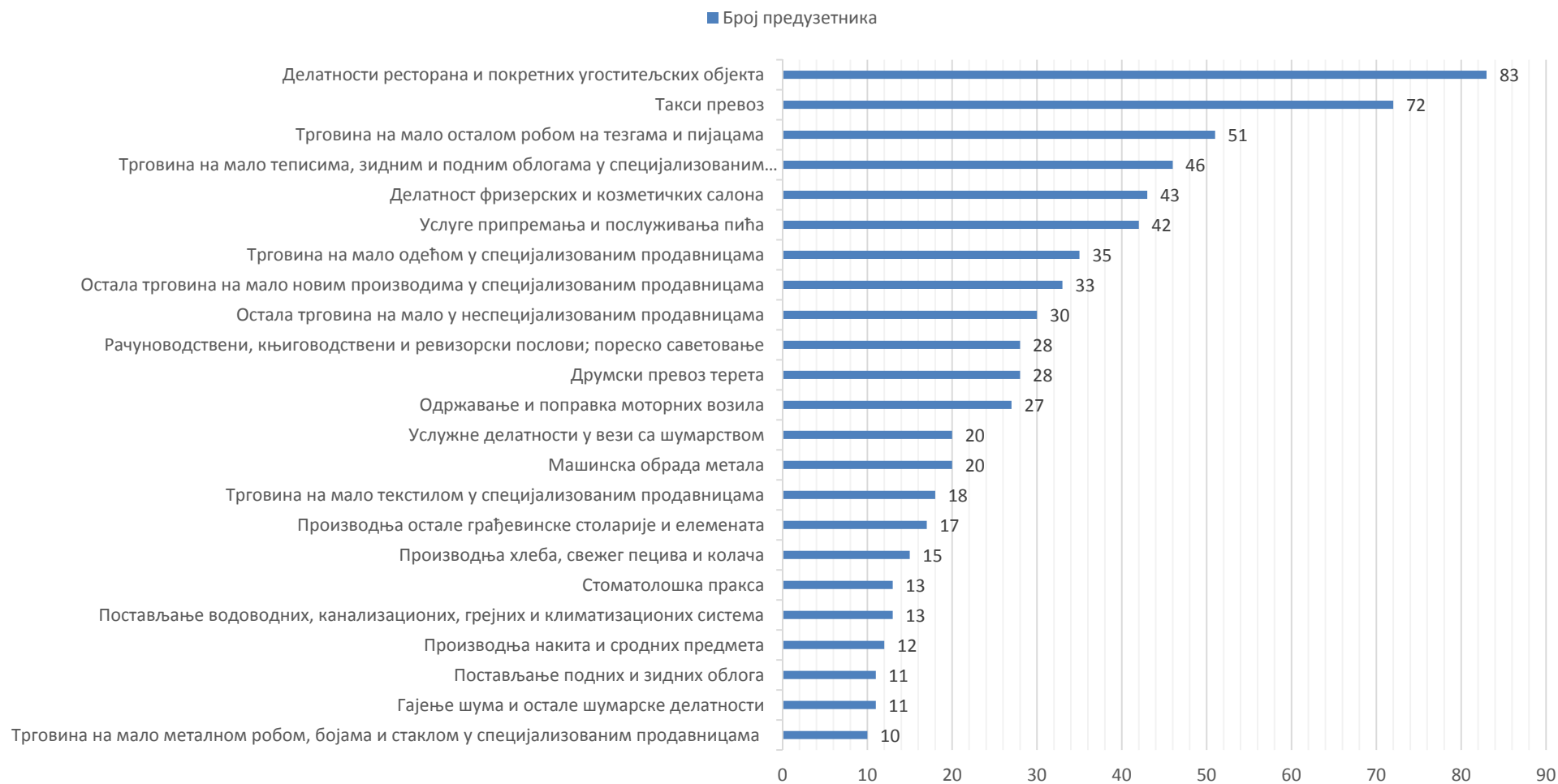

Екстраполација линеарног тренда кретања ланчаних индекса до 2017.

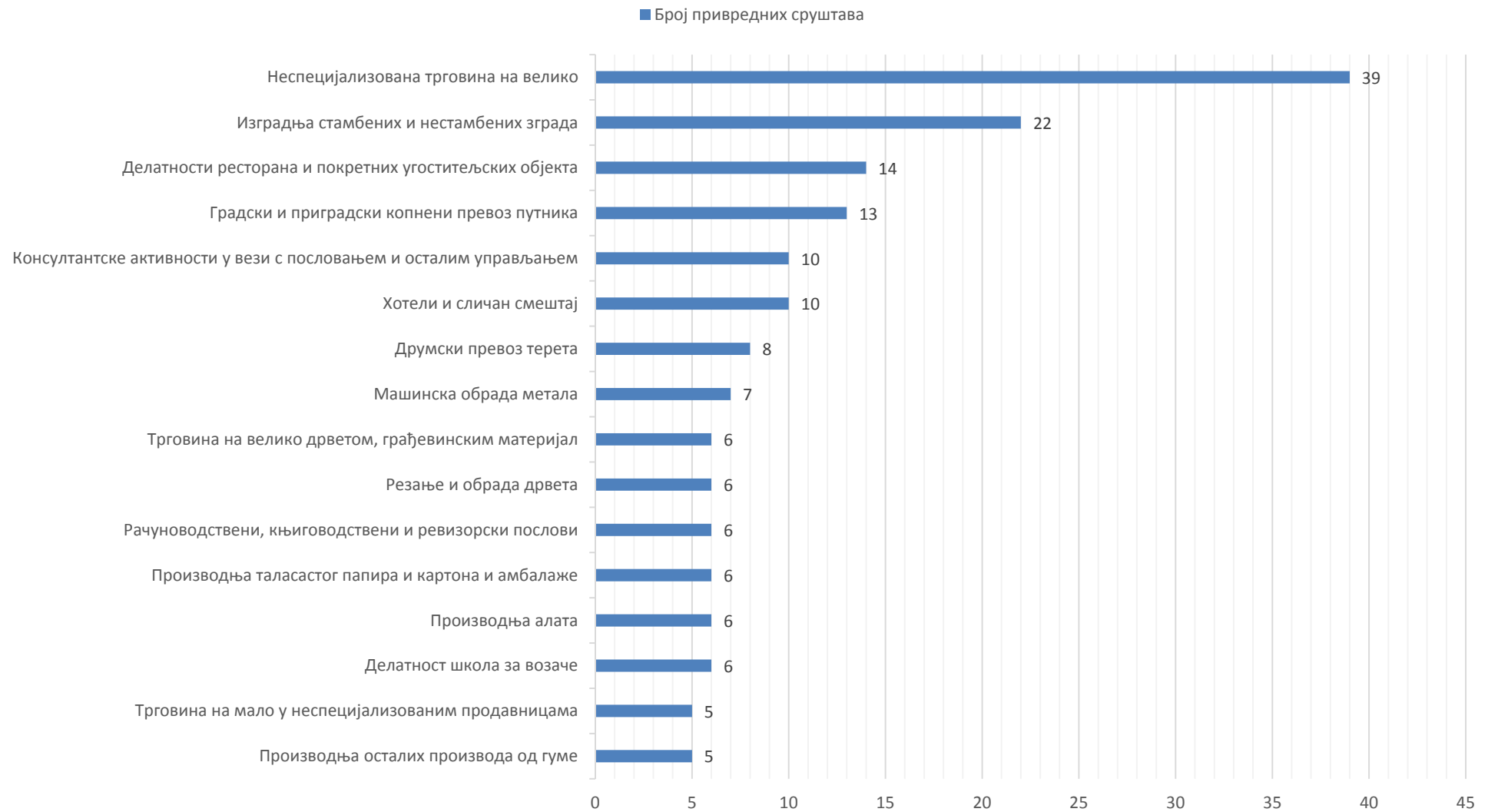
1.4. Структура привреде

**Сектори у којима постоји регистровано 10 и више предузетника, стање на дан 16.12.2014. год.
(Извор: Агенција за привредне регистре)**

**Сектори у којима постоји регистровано 10 и више привредних друштава, стање на дан 16.12.2014. год.
(Извор: Агенција за привредне регистре)**

1.5. Стање и перспективе локалног тржишта рада на подручју међуопштинске сарадње: Краљево, Чачак, Горњи Милановац, Врњачка Бања и Рашка

Национална служба запошљавања (НСЗ) спровела је Анкету послодаваца почетком 2012. године на случајном, репрезентативном узорку за ниво Републике Србије и за осам подручја међуопштинске сарадње.

Према попису из 2011. године на овом подручју међуопштинске сарадње живи 335.813 становника, од чега највећи број у Краљеву (124.554) 2. У односу на попис из 2002. године порастао је број становника у две општине са овог подручја, и то у Врњачкој Бањи (индекс 2002. године = 100 : 103,2) и Краљеву (индекс 2002. године = 100 : 102,3), док се у осталим општинама смањио број становника (индекс 2002. године = 100 : Чачак – 98,1, Горњи Милановац – 93,3, и Рашка – 91,5). Учешће младог становништва (15–29 година) у укупном становништву на овом подручју међуопштинске сарадње, на основу података за 2002. годину, износи 20,08 одсто, без значајнијих разлика међу општинама (Општински годишњак Републике Србије 2011, РСЗ).

Основни циљеви спровођења анкете били су праћење и предвиђање потреба послодаваца за одређеним занимањима, вештинама и компетенцијама. Анкетирање су обавили обучени саветници за запошљавање НСЗ уз помоћ структурираног упитника. Упитник је обухватио следећа питања: основни подаци о послодавцу, запосленост у претходне две године, одлив и прилив запослених у претходној години, планирани одлив и прилив запослених у текућој години, запошљавање особа са инвалидитетом, проблеми приликом запошљавања нових радника, недостајуће вештине и потребе за обукама запослених у предузећима. Нажалост, коришћени инструмент (упитник) није обухватио сет питања која би се односила на запошљавање младих. Стога о овим проблемима можемо судити искључиво индиректно.

Укупан број јединица које су чиниле узорак на подручју међуопштинске сарадње Краљево, Чачак, Горњи Милановац, Врњачка Бања и Рашка износио је 339, од чега је 309 послодаваца (91,15 одсто) пристало да учествује у истраживању.

Према резултатима Анкете послодаваца 2012. на подручју међуопштинске сарадње Краљево, Чачак, Горњи Милановац, Врњачка Бања и Рашка у структури привреде по броју запослених и броју предузећа доминира сектор Прерађивачке индустрије.

2. SWOT АНАЛИЗА НИВОА РИЗИКА НА ТРЖИШТУ РАДА

Као квалитативна допуна статистичкој анализи користи се техника SWOT анализе (SWOT је акроним енглеских речи: strengths – снаге, weaknesses – слабости, opportunities – шансе, threats – опасности).⁸

По овом моделу, све прикупљене информације о стању на тржишту рада и перспективама у интерном и екстерном економском и социјалном окружењу класификују се у оквиру четири категорије: снаге, слабости, шансе и опасности.

Анализа служи за откривање унутрашњих и спољних фактора који имају позитивни или негативни утицај на остварење циља – повећање запошљавања. Анализа унутрашњих фактора подразумева њихову класификацију на снаге и слабости које смо препознали код себе (јединица посматрања). Анализа екстерних фактора подразумева њихову класификацију на шансе или опасности које долазе, односно прете из окружења у којем јединица посматрања постоји и послује.

Циљ примене SWOT анализе, осим јасног сагледавања ситуације, јесте и да се повежу интерне карактеристике локалне средине и утицаји који долазе из њеног окружења. Снаге би требало усмерити на искоришћавање шанси или минимизирање опасности. С друге стране, откривене слабости потребно је минимизирати како би се искористиле шансе или предупредиле опасности које долазе из окружења.

Модел за SWOT анализу нивоа ризика на тржишту рада је посебно разрађена матрица намењена анализи ситуације у вези са проблемом незапослености са којим се суочава локална заједница. Циљ попуњавања ове матрице јесте да укаже на постојање снага, слабости, шанси и опасности по повећање запослености или одржавање стања високе незапослености у локалној заједници.

Могуће су четири алтернативне стратегије:

1. повезивање снага и шанси, тако што ћете препознате снаге употребити како бисте искористили очекиване шансе (S-O стратегија);
2. повезивање снага и опасности, тако што ћете препознате снаге употребити како бисте умањили опасности које вам прете из окружења (S-T стратегија);
3. повезивање слабости и шанси, тако што ћете препознате слабости настојати да поправите како бисте искористили потенцијалне шансе (W-O); и

⁸ Преузето из пројекта Мапа тржишта рада Србије, новембар 2005. године

4. повезивање слабости и опасности, тако што ћете препознате слабости настојати да исправите како бисте спремно дочекали могућа нежељена дешавања у окружењу (W-T).

ИНТЕРНИ ФАКТОРИ ⁹	
S - Снаге	W - Слабости
<ul style="list-style-type: none"> – Регионални туристички центар – Спремност запослених да траже запослење – Постојање квалификоване радне снаге – Израђена стратегија Одрживог развоја општине Врњачка Бања 2013-2023. – Могућности за brownfield инвестиције – Делимично комунално опремљене индустријске зоне – Постојање природних ресурса који нису искоришћени – Плодно земљиште, шумски комплекси, водени потенцијал, природне лепоте – Потенцијал за бављење органском производњом – Развијен банкарски сектор – Формиран Локални савет за запошљавање – Стварање повољног пословног окружења – Ревитализација неуспешно приватизованих предузећа 	<ul style="list-style-type: none"> – Висок уде услужног сектора и сектора трговине са израженом сезоналношћу – Нерешено питање неуспелих приватизација – Финансијска криза јавних предузећа – Просечна старост становништва износи 43,5 године то је више од 5 година више од просечне старости Рашке области где износи 38,3 године – Чак 58% незапослених на евиденцији НСЗ имају I, II, или III ССС – Општа тенденција непоштовања уговора о раду, гарантоване цене рада и др. – Лоша приватизација – Не спроведена реформа закона, прописа и процедура – Дугогодишње не улагање у инвестиционо одржавање постојећих туристичких садржаја и не подизање нивоа туристичке понуде увођењем нових туристичких производа – Одсуство системског приступа приликом претаканња нових идеја у реализоване пројекте
ЕКСТЕРНИ ФАКТОРИ	
O - Шансе	T - Опасности
<ul style="list-style-type: none"> – Развијена саобраћајна инфраструктура – Геотермални извори енергије, биомаса (обновљиви извори енергије) – Иновативне идеје за нове пословне активности – Потенцијали за унапређење туризма и угоститељства – Увођење стандарда квалитета – Развој индустријских/прерађивачких капацитета на бази пољопривреде 	<ul style="list-style-type: none"> – Пад квалитета живота – Слабљење привредне активности – Одлив младих – Смањење броја радних места услед неуспелих приватизација, стечаја, гашења правних лица и смањења привредних активности – Конкуренција у основним привредним гранама

⁹ Драгана Љајић, Светлана Михајловић-Бошњаковић, **Приручник за рад Локалних савета за запошљавање**, Кикинда, 2011. године

<ul style="list-style-type: none"> – Прилив нових директних инвестиција и развој постојећих – Модернизација пољопривреде – Проширење пољопривреде производње – Узгој нових култура, органски узгој постојећих – Учествовање у програмима прекограничне сарадње (IPA фондови) – Регионално повезивање – Раст животног стандарда – Развој МСП – Отварање нових радних места – Изградња и унапређење инфраструктуре – Стварање повољног привредног амбијента	<ul style="list-style-type: none"> – Економска криза – Велико учешће младих и лица из категорије теже запошљивих у укупном броју незапослених
--	--

III ПРИОРИТЕТИ И ЦИЉЕВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ЛАПЗ 2015.

1. ЦИЉЕВИ И ПРИОРИТЕТИ НАЦИОНАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ ЗА 2015. ГОДИНУ

Подршка успостављању ефикасног, стабилног и одрживог тренда раста запослености до краја 2020. године, уз усклађивање политике запошљавања и институција тржишта рада са тековинама Европске уније (ЕУ), што представља основни циљ политике запошљавања, пружиће се кроз остваривање појединачних циљева политике запошљавања у 2015. години који су усмерени на:

- I Побољшање услова на тржишту рада и унапређење институција тржишта рада,
- II Подстицање запошљавања и социјалног укључивања теже запошљивих лица и подршку регионалној и локалној политици запошљавања,
- III Унапређење квалитета радне снаге и улагање у људски капитал.

На одређивање конкретних приоритета за деловање у оквиру овако дефинисаних циљева утичу многобројни фактори, од којих су најзначајнији:

- стање на тржишту рада на основу показатеља Анкете о радној снази,
- идентификовани кључни изазови и препреке на странама тражње за радом и понуде рада,
- друге информације о текућим и очекиваним кретањима на тржишту рада које потичу од Националне службе за запошљавање, Републичког завода за статистику, домаћих и међународних организација и научних института који прате тржиште рада и политику запошљавања у Републици Србији,
- нови институционални оквир који се успоставља кроз примену реформског пакета Владе и његове очекиване импликације на трендове и структуре на тржишту рада.

2. ПРИОРИТЕТИ И ЦИЉЕВИ ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ ЗА 2015. ГОДИНУ

ПРИОРИТЕТИ ¹⁰		
1.	2.	3.
Повећање запослености на територији општине (COP 1.1.)	Социјална инклузија (COP 3.1., 3.2., 3.4., 3.5., 3.6.)	Улагање у људски капитал (COP 4.1., 4.2., 4.3.)
ЦИЉЕВИ		
1.1.	2.1.	3.1.
Одрживо повећање запослености, нарочито у приватном сектору	Подстицање запошљивости и запошљавања теже уписливих лица (жене, Роми, ОСИ и дугорочно незапослених лица)	Подршка даљој реформи система средњег стручног образовања, унапређење система образовања одраслих и успостављање система кратких обука на тржишту рада
1.2	2.2.	3.2.
Стварање услова за запошљавање младих	Психосоцијална подршка у процесу запошљавања осетљивих категорија незапослених лица	Јачање материјално-техничких и људских ресурса факултета, средњих стручних школа, НВО сектора и других испоручилаца обуке у погледу одговора на потребе тржишта рада
1.3	2.3	3.3
Јачање улоге Локалног савета за запошљавање	Дизајнирање и унапређење мера социјалне заштите које подржавају активне мере запошљавања	Јачање каријерног вођења и саветовања и практичне наставе у средњим школама и факултетима
1.4		
Смањење сиве економије		

3. ПРОГРАМИ И МЕРЕ АКТИВНЕ ПОЛИТИКЕ ЗАПОШЉАВАЊА

3.1. Програм „Локални економски развој“ и мере у оквиру програма Стратегије одрживог развоја општине Врњачка Бања 2013-2023. године

ПРОГРАМ	ЛОКАЛНИ ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ
Шифра	1501
Сектор	Економска и развојна политика
Сврха	Обезбеђивање стимулативног оквира за пословање и адекватног привредног амбијента за привлачење инвестиција
Шифра	Назив програмске активности
0001	Подршка постојећој привреди
0002	Унапређење привредног амбијента
0003	Подстицаји за развој предузетништва
0004	Одржавање економске инфраструктуре
0005	Финансијска подршка локалном економском развоју

ПРИОРИТЕТ 1. ПОВЕЋАЊЕ ЗАПОСЛЕНОСТИ НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ (СОР 1.1.)								
Циљ 1.1. Одрживо повећање запослености, нарочито у приватном сектору								
Бр. мере	Прог. активност	Мера	Носиоци активности	Финансијска средства	Извор финансирања	Индикатори исхода		
						Индикатор	Циљна вредност	Верификација
1.	ПА 0001 ПА 0003	Субвенције послодавцима за отварање нових радних места	ЈЛС ЛСЗ ЛЕР НСЗ	300.000,00	Буџет ЈЛС	Број запослених на новоотвореним радним местима за које послодавац добија субвенције	30 запослених на новоотвореним радним местима	База података ЛЕР-а о додељеним субвенцијама
2.	ПА 0001	Оснивање Клуба привредника	ЈЛС Привредни савет ЛЕР Привредници Предузетници	100.000,00	Буџет ЈЛС Привредници Предузетници	Основан Клуб привредника	ДА	АПР
3.	ПА 0003	Унапређење услова за рад Клуба привредника	ЈЛС Привредници Предузетници Агенције за обуку РРА	50.000,00	Буџет ЈЛС Привредници Предузетници РРА	Број чланова Клуба	50 чланова	Евиденција Клуба привредника
						Број реализованих активности	5 активности	Привредни портал Врњачке Бање
4.	ПА 0005	Субвенције за samozapošljavanje	ЈЛС ЛСЗ НСЗ	-	Буџет ЈЛС Буџет РС	Број ново запослених	10	Евиденција НСЗ
5.	ПА 0001	Формирање кластера	Привредни савет ЛЕР Клуб привредника	-	Пројекти Буџет ЈЛС Буџет РС	Број основаних кластера	1	База података Клуба привредника
6.	ПА 0002	Маркетинг и промоција инвестиционих потенцијала	ЈЛС ЛЕР СИЕРА РРА	-	Буџет ЈЛС	Број контактираних и заинтересованих инвеститора	10	База података ЛЕР, СИЕРА, РРА
						Број нових инвестиција	1	Пословни портал Врњачке Бање
						Процент буџета који се одваја за промоцију инвестиционих потенцијала општине	0,1%	Одлука о буџету

Циљ 1.2. Стварање услова за запошљавање младих								
Бр. мере	Прог. активност	Мера	Носиоци активности	Финансијска средства	Извор финансирања	Индикатори исхода		
						Индикатор	Циљна вредност	Верификација
7.	ПА 0005	Стручно оспособљавање лица без радног искуства за стечени степен образовања	ЈЛС ЛСЗ НСЗ	17.000.000,00	Буџет ЈЛС	Број реализованих професионалних радних пракси уз финансијску подршку локалне самоуправе.	40 приправника волонтера са радним искуством	Евиденција НСЗ
8.	ПА 0005	Програм стручне праксе код приватног послодавца	ЈЛС ЛСЗ НСЗ	-	Буџет ЈЛС Буџет РС	Број реализованих стручних пракси код приватног послодавца	20 стручних пракси	Евиденција НСЗ
9.	ПА 0005	Програм стицања практичних знања код приватног послодавца	ЈЛС ЛСЗ НСЗ	-	Буџет ЈЛС Буџет РС	Број корисника	20 корисника	Евиденција НСЗ
10.	ПА 0005	Развој предузетничког духа код младих	ЈЛС ЛСЗ КЗМ ЛЕР НСЗ Клуб привредника	-	Пројекти Буџет ЈЛС Буџет РС	Број младих који су укључени у програм	10	База података КЗМ
						Број младих који је покренуо сопствени бизнис	2	АПР
11.	ПА 0005	Стварање Фонда за развој предузетништва младих	ЈЛС Привредни савет ЛСЗ КЗМ ЛЕР НСЗ Клуб привредника	-	Пројекти Буџет ЈЛС Буџет РС	Формиран Фонд	ДА	Сл. лист општине Врњачка Бања
Циљ 1.3. Јачање улоге Локалног савета за запошљавање								
Бр. мере	Прог. активност	Мера	Носиоци активности	Финансијска средства	Извор финансирања	Индикатори исхода		
						Индикатор	Циљна вредност	Верификација
12.	ПА 0003	Одрживо оснаживање Локалног савета за запошљавање	ЈЛС ЛСЗ ЛЕР НСЗ	-	Пројекти	Број одржаних састанака	4 састанка	Записници ЛСЗ
						Број реализованих закључака	4 реализована закључка	Записници ОВ Сл. листови

Циљ 1.4. Смањење сиве економије								
Бр. мере	Прог. активност	Мера	Носиоци активности	Финансијска средства	Извор финансирања	Индикатори исхода		
						Индикатор	Циљна вредност	Верификација
13.	ПА 0004	Формирање бизнис инкубатора	ЈЛС ЛЕР	-	Пројекти Буџет ЈЛС Буџет РС	Формиран бизнис инкубатор	ДА	Привредни портал Врњачке Бање
						Број предузећа у инкубатору	3	Евиденција Бизнис инкубатора

3.2. Програм социјалне инклузије

ПРИОРИТЕТ 2. СОЦИЈАЛНА ИНКЛУЗИЈА (СОР 3.1., 3.2., 3.4., 3.5., 3.6.)								
Циљ 1.1. Подстицање запошљивости и запошљавања теже упосливих лица (жене, Роми, ОСИ и дугорочно незапослених лица)								
Бр. мере	Веза са СОР	Мера	Носиоци активности	Финансијска средства	Извор финансирања	Индикатори исхода		
						Индикатор	Циљна вредност	Верификација
14.	СОР 3.6.	Запошљавање путем јавних радова	ЈЛС ЛЕР НСЗ	-	Буџет РС Буџет ЈЛС	Број ангажованих лица из категорије теже упосливих	20	Одлука НСЗ о одобрењу ЈР
15.	СОР 3.6.	Јавни радови за особе са инвалидитетом	ЈЛС ЛЕР НСЗ СУПОСИ	-	Буџет РС Буџет ЈЛС	Број ангажованих особа са инвалидитетом	10	Одлука НСЗ о одобрењу ЈР ОСИ
16.	СОР 3.6.	Субвенције за запошљавање незапослених лица из категорије теже запошљивих	ЈЛС ЛЕР НСЗ СУПОСИ	-	Буџет РС	Број корисника субвенције	10	Евиденција корисника НСЗ
17.	СОР 3.6.	Протокол о мерама социјалне укључености	ЦСР ЈП ЈЛС НСЗ УТШ Дом здравља	-	Буџет ЈЛС	Потписани протоколи ДА/НЕ	ДА	Општински сајт Архива потписника
18.	СОР 3.6.	Добровољно радно ангажовање	ЦСР ЈП ЈЛС НСЗ	-	Буџет ЈЛС Привредници Предузетници	Број радно ангажованих	10	Евиденција ЦСР Евиденција НСЗ

3.3. Програм преквалификације, доквалификације и специјализације

ПРИОРИТЕТ 3. УЛАГАЊЕ У ЉУДСКИ КАПИТАЛ (COP 4.1., 4.2., 4.3.)									
Циљ 1.1. Подршка даљој реформи система средњег стручног образовања, унапређење система образовања одраслих и успостављање система кратких обука на тржишту рада									
Бр. мере	Веза са COP	Мера	Носиоци активности	Финансијска средства	Извор финансирања	Индикатори исхода			
						Индикатор	Циљна вредност	Верификација	
19.	COP 4.3.2.	Преквалификација				Број уписаних полазника	Туристички техничар	5	Конкурс УТС Резултати конкурса
							Угоститељски техничар	5	
							Кулинарски техничар	5	
							Конобар	10	
							Кувар	10	
							Посластичар	10	
20.	COP 4.3.2.	Доквалификација	УТШ Ресорно министарство за просвету	-	Буџет РС	Број уписаних полазника	Туристички техничар	15	
							Угоститељски техничар	15	
							Кулинарски техничар	20	
21.	COP 4.3.2.	Специјализација				Број уписаних полазника	Конобар специјалиста	10	
							Кувар специјалиста	10	
							Посластичар специјалиста	10	
							Туристички организатор	10	

3.4. Програми и мере Локалног акционог плана за младе 2015-2019. за 2015. годину

ПРИОРИТЕТ 1. Развијени и очувани људски ресурси (COP 3.1.)								
Циљ 2.6. Подстицај запошљавања младих								
Бр. мере	Прог. активност	Мера	Носиоци активности	Финансијска средства	Извор финансирања	Индикатори исхода		
						Индикатор	Циљна вредност	Верификација
22.	ЛАПМ 2.6.	Успостављени одрживи сервиси за олакшано запошљавање младих	КЗМ	-	Буџет ЈЛС	Број едукација Број младих који посећују едукације	250	Евиденција корисника
23.	ЛАПМ 2.6.	Оснивање Омладинског клуба	КЗМ	-	Буџет ЈЛС	Број младих Број реализованих активности Број представа , проба, изложби, број посетилаца	250	Евиденција корисника
24.	ЛАПМ 2.6.	Оснивање Центра за радно ангажовање младих	КЗМ	-	Буџет ЈЛС	Број младих	250	Евиденција корисника
25.	ЛАПМ 2.6.	Едукације за стицање вештина неопходних за успешно запошљавање	КЗМ НСЗ	-	Буџет ЈЛС	Број младих	50	Евиденција корисника
26.	ЛАПМ 2.6.	Едукације у циљу промоције омладинског предузетништва	КЗМ НСЗ	-	Буџет ЈЛС	Број младих	50	Евиденција корисника

IV ЦИЉНЕ ГРУПЕ¹¹

На основу анализа индикатора тржишта рада од избијања економске кризе 2008. године, забележено је најизраженије погоршање положаја три групе незапослених на тржишту рада, а то су млади, старији и лица без квалификација и нискоквалификовани. Од 2013. године, бележи се извесно побољшање положаја већине рањивих група осим младих. Међутим, у току 2015. године, због активности на довршетку процеса приватизације, очекује се погоршање положаја лица старијих од 50 година, као и лица без стручних квалификација.

У 2015. години теже запошљива лица која ће имати приоритет у укључивању у мере активне политике запошљавања су: незапослени млади до 30 година живота, вишак запослених и незапослена лица старија од 50 година, незапослени без квалификација и нискоквалификовани, особе са инвалидитетом и Роми. У склопу напора да се подстакне радна активација корисника новчане социјалне помоћи, овој категорији лица такође ће бити посвећена посебна пажња.

Међутим, у програме и мере активне политике запошљавања потребно је укључивати и остала теже запошљива лица и посебно осетљиве категорије незапослених као што су: дугорочно незапослени, жене, рурално становништво, избегла и расељена лица, повратници према споразуму о реадмисији, деца без родитељског старања, жртве породичног насиља и трговине људима, самохрани родитељи, супружници из породице у којој су оба супружника незапослена, родитељи деце са сметњама у развоју и сл. на начин којим се омогућава њихова интеграција на тржиште рада и побољшање квалитета живота. Незапослена лица на евиденцији Националне службе која задовољавају опште и посебне услове за укључивање на обуку. Приоритет за укључивање у обуке имају теже запошљива лица као што су: дугорочно незапослена лица, односно лица која су незапослена дуже од 12 месеци, незапослени без квалификација или нискоквалификовани, млади до 30 година живота, вишак запослених и старији од 50 година живота, жене, рурално становништво, особе са инвалидитетом, Роми, корисници новчане помоћи.

¹¹ Национални акциони план запошљавања за 2015. годину („Службени гласник РС”, број 101/14)

V РИЗИЦИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ЛАПЗ-а 2015¹²

Спољни фактори/ризичи су они који се налазе ван оквира ЛАПЗ и које је тешко или немогуће контролисати, односно то су фактори из окружења (политичка ситуација, природне катастрофе, корупција, итд.). Спољни ризици могу, ако се појаве или изазову, да доведу до проблема у достизању планираних циљева.

Унутрашњи ризици су они који подлежу контроли у оквиру плана. Може се радити о практичним стварима као што су кашњење у достави средстава, промене запослених, или слично. У највише случајева добро управљање реализацијом плана може да минимизира ефекте ових интерних ризика.

У складу са напред наведеним, а имајући у виду стање у републичком буџету и буџету општине Врњачка Бања, најзначајнији ризик који може утицати на успешну реализацију ЛАПЗ-а односи се на динамику финансирања. Ослањање реализације ЛАПЗ-а у потпуности на остале изворе финансирања није изводљиво, обзиром јер је за већину програма потребно суфинансирање локалним средствима.

¹² Израда локалног акционог плана запошљавања, UNDP Србија, Београд, 2010. године, стр. 45.

VI ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ЛАПЗ-а 2015

Финансирање програма и мера ЛАПЗ ће се обезбедити:

- из средстава локалног буџета;
- из средстава републичког буџета, преко филијала Националне службе за запошљавање;
- из специфичних донација предузећа и партнера из приватног сектора;
- из средстава иностраних донатора, средстава ЕУ преко фонда претприступног инструмента помоћи (у даљем тексту: IPA);
- из других извора.

Локална финансијска средства

Новчана средства опредељена Одлуком о буџету општине Врњачка Бања у 2015. години на следећим позицијама:

- 4.2.7. Реализација ЛАП-а за запошљавање; апропријација 4233 – Остали издаци за стручно образовање: 17.0000.000,00 динара;
- 4.11. Фонд за подстицај запошљавања; апропријација 454111 – Текуће субвенције приватним предузећима: 300.000,00 динара.

Потребна додатна локална финансијска средства биће обезбеђена ребалансом буџета општине Врњачка Бања за 2015.

Подршка из других извора

Средства републичког буџета која су намењена за реализацију мера ЛАПЗ-а реализоваће се са раздела ресорног министарства, посредством Националне службе за запошљавање – Филијала Краљево.

Други фондови чија се средства могу користити¹³

Буџетски фонд за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом

Посебном Одлуком Владе Србије („Службени гласник РС”, број 36/10) основан је Буџетски фонд чија средства служе за подстицање запошљавања и професионалну рехабилитацију незапослених особа са инвалидитетом, рефундацију зарада особа са инвалидитетом запослених у предузећу за

¹³ Израда локалног акционог плана запошљавања, UNDP Србија, Београд, 2010. године, стр. 50.

професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом, побољшање услова рада, унапређење производних програма, увођење стандарда, побољшање квалитета производа и пружених услуга, прилагођавање радних места, и посебне облике запошљавања и радног ангажовања особа са инвалидитетом. Овим фондом управља ресорно министарство.

Фонд за запошљавање младих

Споразумом између UNDP и НСЗ, при НСЗ је основан Фонд за запошљавање младих, чији је циљ да пружи помоћ оним младим људима којима је потребна посебна подршка, као што су то лица без квалификација или са ниским квалификацијама, особе са инвалидитетом, Роми, повратници у поступку реадмисије и избеглице и расељена лица. Поред средстава из републичког буџета, која су намењена активним мерама запошљавања, Фонд се финансира и из донације шпанског Фонда за остваривање миленијумских циљева развоја, донације Владе Италије и Фонда за отворено друштво. Формиран је Одбор за управљање Фондом који одобрава процедуре и критеријуме за коришћење средстава Фонда. Средства Фонда користе се за финансирање активних мера запошљавања намењених младима, као што су различите врсте обука (у институцији, на радном месту), субвенције за запошљавање, и помоћ приликом покретања сопственог посла.

VII ПРАЋЕЊЕ И ОЦЕНА ЕФЕКТА

Праћење и оцена ефеката, односно мониторинг и евалуација представљају саставни део ЛАПЗ-а, и за њих је потребно предвидети одређена финансијска средства.

За потребе праћења и оцене ефеката програма и мера овог Акционог плана Радна група која је израдила ЛАПЗ именује се за Стручни тим који ће вршити праћење и оцену ефеката програма и мера. Обавезују се носиоци активности за спровођење програма и мера, извођачи радова и актери који буду укључени у спровођење програма и мера да Стручном тиму по окончању активности, односно захтеву стручног тима, доставе коначне, односно периодичне извештаје о реализацији тих програма и мера.

VIII НОСИОЦИ ПОСЛОВА РЕАЛИЗАЦИЈЕ ЛАПЗ-а 2015

Носиоци активности, у складу са утврђеним програмима и мерама, јесу:

1. Локална самоуправа
2. Национална служба за запошљавање – филијала Краљево;
3. Локални савет за запошљавање;
4. Организациона јединица ОУ задужена за послове ЛЕР-а

5. Привредни савет;
6. Савет за унапређење положаја особа са инвалидитетом;
7. Канцеларија за младе
8. Клуб привредника;
9. Извођачи радова и актери који буду укључени у спровођење појединачних програма и мера;

